

LETO XXII. Stev. 196

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOSVO-
BODILNO BORBO JE IZRA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1953 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

PETI DAN LONDONSKE DEBATE O SUEZU

Konferenca v kritični fazi

Posredovanje indijskega delegata na osnovi spoštovanja egiptovske suverenosti in mednarodnega posvetovalnega organa v upravi Sueškega prekopa

London, 20. avg. Z zaključkom splošne debate o sueškem sporu se je nocoj v Lancaster Housu zaključila prva faza londonske konference. Nastopil je kritični trenutek, ko se bodo morali v Londonu dokončno odločiti med dvema načrtoma, revidiranim ameriškim, ki ga je danes popoldne na konferenci obrazložil John Foster Dulles, in indijskim, s katerim je Krišna Menon prav tako danes popoldne poskušal spraviti zahodno stališče v sklad z osnovnimi interesi egiptovske republike.

Ze posebni ožji sestanki vseh delegacij so danes še pred plenarno sejo konference povsem očitno pokazali, da je konferenca danes prešla v svojo zaključno fazo. Razen sestanka »zahodnih treh«, ki je bil neposredno pred sejo, je bil davi pod predsedstvom Selwyna Lloyda sestanek s predstavniki dežel »bagdad-ske skupine« - Turčije, Pakistana in Irana. Malo pozneje so imeli predstavniki skandinavskih dežel poseben sestanek in hkrati so se v indonezijskem veleposlanstvu zbrali predstavniki Irana, Pakistana, Etiopije, Turčije in Cejlona. Sovjetski zunanji minister Sepilov pa se je medtem sestel z indijskim delegatom Menonom. Njima se je malo pozneje pridružil tudi neuradni egiptovski predstavnik Ali Sabri, potem pa je Sepilov odšel v ameriško veleposlanstvo na razgovor z

Dullesom, ki je že prej imel sestanki z italijanskim zunanjim ministrom Martinom ter s predstavniki Pakistana, Turčije, Danske, Švedske in Norveške. Končno so se v Londonu akreditirani veleposlaniki vseh arabskih dežel v egiptovskem veleposlanstvu sestali z Ali Sabrijem.

Na konferenci zbrani delegati pravijo, da so se vsi današnji sestanki in ožji razgovori nanašali na odločilno vprašanje, ali naj konferenca še danes, takoj po končani splošni debati, glasuje o okvirnih načelih za nova pogajanja, kakor je v soglasju z angleško in francosko delegacijo predlagal ameriški zunanji minister Dulles, ali pa bi bilo bolje, da bi formalno glasovanje o tem predlogu odgodili in prizadevanje konference usmerili na upostavitve stikov z Egiptom.

Manevar Fosterja Dullesa

V sovjetskih krogih pa izražajo danes odkrito nezadovoljstvo sprito ukrepa ameriške delegacije, ki je v soboto pozno zvečer izročila delegacijam svoj osnutek resolucije o internacionalizaciji uprave Sueškega prekopa. S tem so se mnogi včerajšnji privatni razgovori formalno spremenili v debato o tem predlogu, namesto v debato o najboljših načinih za vzpostavitev stikov z Egiptom. Sovjetski predstavniki namreč poudarjajo, da je ameriški osnutek »nesprejemljiv ne le za Egipt, marveč tudi za mnoge zainteresirane dežele«.

V indijskih krogih pa so komentari o ameriškem osnutku zelo previdni. Ti krogi tudi opozarjajo na »velike težave« za Egipt, da sprejme tako proceduro za nadaljnja pogajanja. Pravijo pa, da se je vzlic temu »splošno vzdušje znatno zboljšalo« in da v novem predlogu zahodnih držav ni »nobenega posrednega ali neposrednega namigavanja na vojaške ukrepe in vojaški pritisk«.

Znano je namreč, da je indijski predstavnik zadnje dni vztrajal pri angleških voditeljih na preklicu vojaških ukrepov, »da bi Egiptu tako olajšali, da sprejme sklepe konference«. Ni znano, ali so bile te indijske zahteve sprejete ali ne, pač pa poudarja današnji angleški tisk, da »Velika Britanija odkritostno želi mirno poravnavo spora«. V francoskih in angleških krogih pa zdaj opozarjajo, da je »konferenca dejansko pri kraju«. Nadaljnje debate bi bile odveč, poudarjajo ti krogi in izražajo mnenje, da bi se morali delegati že danes formalno izraziti o ameriškem osnutku resolucije.

Dve možnosti z istim zaključkom

Ce bi se delegati izrekli o tem osnutku, bi to pomenilo, da je konferenca formalno končana in da je prav tako malo upanja v upostavitve stikov za nadaljnja pogajanja z Egiptom, kakor jih je bilo v začetku konference. Očitni popravki v zahodnem stališču, zlasti v angleškem in francoskem, izraženi v tem, da sta obe deželi med konferenco opustili grožnje z gospodarskimi in vojaškimi sankcijami, pa še zme-

raj ne nudijo podlage za glavni cilj, ki so ga v svojih govorih bolj ali manj enodušno poudarili vsi delegati, da bi namreč nadaljevali nova pogajanja neposredno z Egiptom.

Menonov načrt

Na plenarni seji konference je indijski delegat Krišna Menon danes popoldne pojasnil pet točk obsegajoči načrt za poravnavo sueškega spora. Načrt sloni na prepričanju, da največji mednarodni interes nujno zahtevajo naglo in miroljubno poravnavo sueškega spora v skladu z načeli in ustanovno listino OZN. Da bi našli takšen izhod iz sedanjega položaja, je Menon predlagal, naj bi neutegoma začeli pogajanja na podlagi priznanja egiptovske pravice do suverenosti, priznanja prekopa kot integralnega dela egiptovskega ozemlja in kot vodne poti mednarodnega pomena; na podlagi svobodne in neovirane plobove za vse dežele v skladu s konvencijo iz l. 1888. Po Menonovem načrtu naj bi to konvencijo obnovili tako, da bi potrdili njena načela in spremenili nekatere določbe glede tranzitnih pristojbin, vzdrževanja prekopa in olajšav, veljavnih za vse dežele brez diskriminacije.

Krišna Menon je v svojem govoru tudi predlagal, naj bi Sueški prekop zmerom vzdrževali v stanju, ugodnem za plobo, in v skladu s sodobnimi tehničnimi zahtevami glede plobove. Predlagal je tudi, naj bi proučili vse ukrepe, včevši konferenco predstavnikov držav, ki so sklenile konvencijo iz leta 1888, in drugih dežel, katerih ladje plujejo po prekopu, da bi sprejeli omenjena načela. Po njegovem mnenju bi se morala začeti tudi pogajanja brez predsodkov glede egiptovske lastnine, da bi vskladili mednarodne koristi s koristimi egiptov-

ske uprave Sueškega prekopa. Po Menonovem načrtu bi moral Egipt pripoznati koristi uporabnikov prekopa in vsako leto predložiti OZN poročilo o poslovanju egiptovske uprave prekopa. Nasled se nanaša načrt na ustano-

Ameriški načrt resolucije

Potem je govoril ameriški zunanji minister Dulles, ki je menil, da se konferenca ni sestala zato, da bi postavila kakršnokoli ultimatum Egiptu. Dulles je govoril predvsem o svojem osnutku resolucije. V osnutku resolucije je rečeno:

1. da mora biti ustvarjen »sistem, ki naj za vse čase in za vse države zagotovi svobodno uporabo Sueškega prekopa«.

2. Ta sistem naj zagotovi:

a) učinkovito uporabo, vzdrževanje in razvijanje prekopa kot svobodne, odprte in varne mednarodne morske poti v skladu z načeli konvencije iz leta 1888; b) zavarovanje upravljanja Sueškega prekopa pred političnim vplivom katerekoli dežele; c) spoštovanje egiptovske suverenosti; d) plačevanje pristojbin Egiptu za uporabo Sueškega prekopa na pravični podlagi, tako da bi pristojbine naraščale s povečanjem njegovih zmogljivosti in uporabe; e) odškodnina stari sueški družbi, in f) da nov mednarodni organ ne bo delal za profit, razen toliko, da bodo plačani dohodki Egiptu.

3. da bi dosegli, je potrebno, da konvencija revidira:

a) pogodbe o sodelovanju med Egiptom in drugimi zainteresiranimi deželami glede upravljanja, vzdrževanja in razvijanja prekopa in glede vskladitve ter ohranitve obojestranskih interesov na prekopu. Poseben mednarodni organ bi dobil od egiptovske vlade pravice in olajšave, da bi lahko izpolnjeval svoje naloge. Njegovi člani bi bili Egipt in druge dežele, izbrane med podpisnicami sporazuma. Njegova sestava bi morala biti takšna, da bi lahko delal izključno v zvezi z določenimi nalogami. Mednarodni odbor bi občasno poročal OZN; b) ustanovili bi arbitražno komisijo, ki bi obravnavala vse spore v zvezi s pristojbinami in kompenzacijo stari družbi ali v zvezi z drugimi

Panamski protest

Kairo, 20. avg. (AP). — Panamski poslanik v Egiptu Rafaelo Valeriano je izjavil, na Panama nikoli ne bo privolila v mednarodno nadzorstvo nad Panamskim prekopom, prav tako kot Egipt odklanja takšno nadzorstvo nad Suezom.

Valeriano, čigar sedež je v Rimu, je prispel minul teden v Kairo, da bi izročil egiptovskemu zunanjemu ministru Favziju kopijo panamskega protesta v Londonu, proti temu, da Panama niso povabili na londonsko konferenco o Suez.

Politična kriza v Maroku

spričo težav v gospodarstvu in upravi dežele

Pariz, 20. avg. (Tanjug). — Vodstvo vodilne maroške stranke Istiklala je danes na izredni seji

deželne konference sklenilo, naj njeni predstavniki v vladi Si Bekaja takoj odstopijo. Na podlagi tega sklepa se bo šest ministrov v kratkem umaknilo iz sedanje vlade. Med njimi je tudi zunanji minister Balafrej. Stranka Istiklal je razen tega zahtevala, naj ji zaupajo sestavo homogene vlade, v kateri ne bodo zastopani predstavniki Demokratske stranke neodvisnosti, ki ima v sedanjih vladi šest ministrov, kakor tudi ne predstavniki neodvisnih, ki imajo zdaj v vladi njene predsednika Si Bekaja.

Prvaki stranke so pri tem poudarili, da je zašla dežela v težaven finančni in gospodarski položaj in da sedanja vlada ne more zagotoviti miru in varnosti. Po njihovem mnenju je edini izhod iz tega položaja, ki ga je povzročilo nesoglasje v sedanjih maroški vladi, v tem, da bi sestavili homogeno vlado iz pred-

V Beograd je prispel novi indonezijski veleposlanik dr. Sudarsono. Na zemunskem letališču ga je sprejel tov. Miodrag Marković iz našega državnega tajništva za zunanje zadeve

Na braniku neodvisnosti

Zakaj Egipt odklanja mednarodno kontrolo nad Suezom

Kairo, 20. avg. (Tanjug). — V Kairu menijo, da je dosedanja potek londonske konference pokazal, da sueškega vprašanja ni mogoče urediti brez Egipta in da so mednarodna pogajanja na podlagi enakopravnosti nujno potrebna. Ves egiptovski tisk poudarja, da opravljajo v Londonu najvažnejši del poslov izven Lancaster Housa in da se je ideja o uporabi sile umaknila daleč v ozadje. Kairski politični krogi pa pravijo, da stališče Zahoda, ki vztraja pri svoji za Egipt nesprejemljivi zahtevi po mednarodni kontroli, zapira vrata za nadaljnja pogajanja.

Spričo Dullesovega predloga, o katerem pravijo, da je zmeren, uradni egiptovski krogi poudarjajo, da ni sprejemljiv, ker ni mogoče ustvariti mednarodne kontrole, ne da bi pri tem kršili suverene pravice Egipta. Ti krogi

Francija noče umakniti svoje vojske iz Maroka

Pariz, 20. avg. (Tanjug). — Zahtevno vodilne maroške stranke Istiklal, naj se francoske čete umaknejo iz Maroka, so v Parizu zavrnili. Francoska vlada sodi, da je zavarovanje strateških položajev »zahodnega sveta« in »zakonitih« interesov francoskega prebivalstva v Sev. Afriki stalna naloga njenih čet v teh deželah. Tudi maroška delavska zveza, ki podpira Istiklal, je zahtevala umik francoskih čet.

Istiklal zahteva razen umika čet tudi priključitev znatnega dela tako imenovane francoske in španske Sahare k Maroku. »Francija mora vedeti, da nismo pripravljeno odreči se suverenosti v zamenjavi za kakršnokoli pomoč, ki nam bi jo mogla dati.« je izjavil maroški zunanji minister Balafrej na konferenci stranke. Obsojil je francosko politiko v Severni Afriki in še posebno v Alžiru. V skladu s tem je stranka sklenila nuditi »vso moralno in gnotno pomoč« alžirskim upornikom, ki se bore proti francoskemu kolonializmu.

v celoti obsojajo stališče treh zahodnih držav in menijo, da se namenoma postavljajo proti nacionalizaciji prekopa in jo izenčujejo s kršitvijo svobodne plobove, da bi tako prikrije svoje prave cilje. Ti cilji pa presegajo vprašanje splošnih odnosov med velikimi in malimi državami.

Hkrati v Egiptu poudarjajo, da pomeni egiptovski predlog o posvetovalnem odboru konkretno bazo za nadaljnja pogajanja ter novo prizadevanje Egipta v smeri mirne in pravične ureditve sueškega vprašanja. Ker pa zahodne države nočejo popustiti, pričakujejo v Kairu malo od londonske konference, mnogo več pa od pogajanj, ki jih imajo v senci konference zlasti Menon, Sepilov in Sabri. V Kairu izražajo upanje, da bi utegnili na teh sestankih najti pot k nadaljnjim pogajanjem vseh zainteresiranih držav. Zato so danes z največjim zanimanjem pričakovali govor indijskega delegata Krišne Menona, ki velja za glavno osebnost v sedanjih mednarodnih diplomatski dejavnosti v Londonu. Egiptovski uradni krogi menijo, da se skriva za poskusom zahodnih držav, da bi sprejeli deklaracijo ali resolucijo o mednarodni kontroli nad Suezom, gotovo huda nevarnost in zborovske točke ter gledališko

predstavo. Povečal sedanjo napetost. V tej zvezi tukajšnji opazovalci opozarjajo na odločnost egiptovske vlade, da pod nobenim pogojem ne sprejme nobenega sklepa, ki bi pomenil kršitev neodvisnosti in suverenosti Egipta.

Izjemno stanje v Alžiru

Nad 25 civilistov ubitih v Bonu — Uporniške operacije v Kabiliji in v okolici Alžira

Pariz, 20. avg. (Tanjug). Po sinočnih krvavih neredih v Bonu imajo v znatnem delu Alžira danes pravo izjemno stanje. Močne policijske in vojaške patrulje stražijo vse ključne položaje v mestih in več tisoč vojakov patroljira po ulicah mest Alžira in Bona, ker se oblasti boje, da bi prišlo do novih množičnih spopadov.

Med neredi, do katerih je prišlo v zadnjih 24 urah v okrajnem mestu Bonu, je bilo ubitih

več kot 25 ljudi. Uradnega poročila o teh neredih še niso objavili. Znano pa je, da je padlo nad 20 ljudi v trenutku, ko so začeli pripadniki francoskih padalskih enot v Bonu streljati na muslimansko prebivalstvo, zbrano na enem glavnih mestnih trgov. Do teh neredov je prišlo po napadu alžirskih upornikov na neko francosko patroljo. En francoski vojak je bil ubit, trije pa ranjeni. V napadih, ki so sledili temu spopadu, je padlo še 5 ljudi in uporniki so zaneli štiri velike požare. Tudi v ostalih delih Alžira so se operacije upornikov zaostrile, zlasti v Kabiliji in v okolici mesta Alžira. V teh neredih je bilo 37 žrtev, med njimi tudi 26 upornikov.

Do množičnih neredov v alžirskih mestih je prišlo v zvezi s prvo obletnico upora v Constantini.

Delegacija naših borcev v severni Norveški

Oslo, 20. avgusta. Norveška brzojavna agencija sporoča, da je jugoslovanska delegacija bivših borcev obiskala mesti Elsfjord in Korgen na severu Norveške, kjer so bila taborišča jugoslovanskih internirancev. V obeh mestih je delegacija izročila občinama listini in znak hvaležnosti za pomoč, ki jo je prebivalstvo teh krajev dajalo jugoslovanskim internirancem med okupacijo. V Korgenu je bil prirejen sprejem, na katerem so se jugoslovanski delegati seznanili z mnogimi ljudmi, ki so med okupacijo aktivno podpirali Jugoslovane, ki so bili v taboriščih.

Rabat, glavno mesto Maroka

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 21. avgusta

Deloma sončno z menjajočo oblačnostjo — vmes, predvsem v zahodni Sloveniji, krajnje nevihte ali plove. Temperatura ponoči med 10 in 14, na Primorskem okoli 20, čez dan do 28 stopinj C.

Povečanje proizvodnje

toda brez povečanja storilnosti dela

V prvi polovici letošnjega leta smo dosegli v proizvodnji znaten dvig. Zlasti v maju in juniju se je proizvodnja tako dvignila, da so bile skoro v celoti odpravljene negativne posledice zimskih mesecev. Seveda s tem še nismo dosegli planskih predvidevanj za letošnje leto, temveč smo proizvodnjo le izenačili z lanskim letom v tem času. Nekatere gospodarske veje, kot je n. pr. proizvodnja električne energije, proizvodnja papirja, so sicer dosegle zelo dobre rezultate in celo nadplanske, so pa zopet druge veje globoko pod planom. Ne da bi navajali posamezne številke, moramo ugotoviti, da bodo potrebni posebno veliki napor, če bomo hoteli v drugi polovici leta popraviti, kar je bilo v prvi polovici premalo storjenega. Objektivnim vzrokom v začetku leta, ki so preprečili dvig proizvodnje, bodo morali biti sedaj postavljeni nasprotni subjektivni napor kolektivov.

Mnogo težje je drugo vprašanje, kajti glede tega, da bi naš delovni kolektiv ne mogli izvršiti postavljenih nalog, nihče ne dvomi. Problem je namreč v storilnosti dela. Podatki kažejo, da se ta v prvi polovici letošnjega leta ne le ni dvignila, temveč celo nasprotno. Vzlic temu, da so bili letos storjeni pomembni koraki v racionalizaciji delovnega procesa v posameznih obratih in da vlagajo velike napore vsepovsod, da bi se proizvodnost dela dvignila, ni opaziti pravih rezultatov. Kot vzrok temu postavljajo med drugim nepravilni in nestimulativni plačni sistem. Zato pričakujemo, da bo v tem oziru z novim sistemom plač in nagrajevanja moč govoriti o porastu proizvodnosti dela, ker bo zato dan še eden bistvenih pogojev.

Niš čudnega ni, če je imelo tako stanje v proizvodnji določene negativne posledice v splošnem. Te so se zlasti pokazale v cenah, s tem pa tudi v padcu realne vrednosti plač. Realne plače se namreč zaradi slabe storilnosti niso mogle dvigniti. Indeks cen, ki so eden izmed pomembnih činiteljev pri ugotavljanju realne vrednosti plač, so sicer ostali v zadnji polovici leta skoro nespremenjeni, kažejo pa, da se je v primerjavi z lanskim junijem podražila hrana za več kot 100 točk, kar seveda vpliva na spremembo strukture potrošnje.

Positivna ugotovitev tudi za julij tega leta je, da se naš izvoz zelo ugodno razvija. Tudi v juliju je bil namreč izvoz dosegel po vrednosti za okoli 7 milijard. Tako je bil v tem času v primer-

javi z istim časom lani dosežen porast izvoza za nad 35%. V prvi polovici leta smo torej dosegli letos več, kot je bilo po planu predvideno. V zadnjem času zlasti narašča izvoz kmetijskih proizvodov, kar bi imelo ob dobri letini svoje pozitivne posledice.

Dvig proizvodnje se kaže tudi v dviganju kratkoročnih kreditov, ki so dosegli v Sloveniji konec junija 148.431 milijonov ali za nad pet milijard več kot prejšnji mesec. To je najvišji znesek, ki je bil v Sloveniji doslej sploh dosežen. Porast so zabeležili zlasti dopolnilni krediti, medtem ko se stalni niso bistveno zvišali. Od gospodarskih vej pa so porastli krediti največ v industriji in rudarstvu in sicer za kakšne dve milijardi, v gradbeništvu za nad eno milijardo, zlasti pa v trgovini (za skoro dve milijardi), deloma tudi v obrti in ostalih vejah. Padli pa so v poljedelstvu in gozdarstvu, čeprav ne občutno. Značilno v tej zvezi je, da se je v juniju zelo povečal sklad za plače in pa mesečna realizacija, ki je bila v prejšnjih mesecih zelo nizka, saj je v januarju in februarju dosegla komaj 58 milijard. V juniju se je zopet dvignila na preko 73 milijard. Seveda je še daleč pod decembrsko, ko je pressegla 86 milijard dinarjev.

Stalen porast kažejo tudi potrošniška posojila tako po številu koristnikov, ki jih je bilo v Sloveniji junija skoro 100.500, kot po višini kreditov, ki so dosegli vsoto 2381 milijonov. Na drugi strani pa se stalno dviga število varčevalcev (335.890 z 4430 milijoni dinarjev vlog), kar predstavlja porast za nad 60 milijonov v primerjavi z majem. Potrošniški krediti kot hranilne vloge tako po številu koristnikov oz. varčevalcev, kot po višini posojil oz. hranilnih vlog iz meseca v mesec stalno naraščajo.

Naposled bi omenili še tole značilnost: v juniju se je v primerjavi z majem znižala potrošnja kreditov za gradnjo stanovanj. Sploh je letos vzlic naporom v nasprotni smeri ta potrošnja stalno nižja kot lani v tem času. Vzroke je treba iskati v počasnem poslovanju stanovanjskih kreditnih skladov pri ljudskih odborih in slab dotok sredstev, ki je šele v zadnjem času nekoliko večji. Kaže, da bo glavna sezona vsekakor zamujena in da so temu vzrok tudi prepozno sprejeti plani. Tudi je ponekod vzrok v tem, da ljudski odbori s svojimi jamstvi, ki jih dajejo banki, zastavljajo ta sredstva. Banka je v nekaterih primerih že segla po njih, da bi preprečila zapadlost garnicij.

Belgijski notranji minister na zasebnem obisku v Jugoslaviji

Predvčerajšnjim je prispel v našo državo belgijski minister za notranje zadeve g. Pierre Vermeyen s soprogo. Oba nameravata preživeti deset dni ob Jadranskem morju.

G. Vermeyena in soprogo sta med drugimi sprejela na Bledu državni sekretar za notranje zadeve FLRJ Svetislav Stefanovič in državni sekretar za notranje zadeve LR Slovenije Mitja Ribičič. Tov. Stefanovič je uglednim gostoma priredil večerjo v hotelu »Toplice«.

Na poti skozi Ljubljano sta si belgijski notranji minister in njegova soproga včeraj ogledala mesto, muzej NOB, Litoštroj ter otroško kliniko, nato pa sta odpotovala dalje v Postojno in obiskala Postojnsko jamo.

Kitajski nogometaši odpotovali na Brione

Včeraj dopoldne so kitajski nogometaši, ki so na turneji po Jugoslaviji, obiskali Gorenjsko in si ogledali Bled. Opoldne jim je predsednik Sportne zveze Slovenije tov. Leopold Kress priredil poslovilno kosilo v restavraciji hotela »Bellevue«.

Po kosilu so kitajski gostje zapustili Ljubljano in odpotovali na Brione, kjer jih bo danes dopoldne sprejel maršal Tito.

Priprave na IV. zlet Združenja tabornikov Slovenije

Pet dni bodo živeli taborniki in njihovi gostje pod platnenimi strehami blizu rojstne hiše maršala Tita

Kumrovec, rojstni kraj maršala Tita, so si letos izbrali taborniki za cilj partizanskega pohoda po poteh XIV. divizije in Kozjanskega odreda. Tu se bo ta teden začel IV. zlet Združenja tabornikov Slovenije. Zbralo se bo kakih 2000 ljudi iz vse Slovenije in ostalih bratskih republik.

Priprave so sedaj v polnem teku. Nad 70 tabornikov se je lotilo dela. V bivši šoli so si uredili skladišče hrane in materiala, na travniku za šolskim poslopjem pa so si postavili tabor. Na prostoru, kjer bo stalo domovanje slovenskih tabornikov, vrvi kot na mravljišču.

Vodov sistem, ki je značilen za delo v taborniški organizaciji, je uveden tudi v našem delovnem taboru. Prvi vod postavlja drogeve in napeljuje elektriko, drugi koplje jarke za vodovodno napeljavo, tretji ureja dovoze, ker kamioni, s katerimi nam je priskočila na pomoč JLA, potrebujejo dobre poti in prostor za čim hitrejši iztovarjanje. Transportni vod je na poti od zore do mraka. Dovažajo

šotore in gradbeni material, hrano in kurjavo, tako da ima naš kuhinjski vod stalno pri roki vse, kar potrebuje, da so želodci delovnih tabornikov zadovoljni. S tem se ni izrpano vse delo. Poseben vod sestavlja postelje in postavlja taborne objekte. Do srede, 22. t. m., ko bo na drogu sredi velikega platnena naselja zavihrala državna zastava, mora biti vse gotovo.

Nikar ne mislite, da so taborniki sami. Posebno se moramo zahvaliti za res izdatno pomoč šoferjem in vezistom, pripadnikom JLA, ki nam nesebično pomagajo tam, kjer je pomoč najnujnejša.

V Kumrovcu vre od ranega jutra pozno v noč. Za Kumrovčane bo zlet tabornikov velik

praznik. Tega se tudi zavedajo. Z gostoljubjem in velikim interesom ter pomočjo spremljajo naše priprave.

Četrty zlet Združenja tabornikov Slovenije bo pravzaprav zaključek velikega partizanskega pohoda. Enote slovenskih tabornikov so se formirale v odrede, ki nosijo imena slavni enot narodnoosvobodilne vojske. Po petnajst različnih poteh se bo napotilo 15 odredov v Kumrovec. Za podatek sicer ni čisto točen, kajti trije odredi so že na poti: »Pohorski bataljon« je že zapustil Crno na Koroskem, prav tako se je v nedeljo odpravil na pot iz Celja odred »XIV. divizije« in tudi »Dolenjsko-kočevski odred«. Že prodira iz Novega mesta, Enote ljubljanskih tabornikov so se formirale v I. in II. ljubljanski odred in gredo na pot iz Sevnice in Blance 21. avgusta.

Odredi tabornikov bodo na poti povprečno dva dni. Obiskali bodo partizanske kraje, ogledali si spomenike in prizorišča borbe enot NOV ter se tako seznanili z zgodovino naše revolucije, kajti eno temeljnih načel tabornikov je: razvijati v svojih članih partizansko tradicijo in krepiti obrambno sposobnost ljudstva.

Veliko je dela in priprav, da bosta partizanski pohod in IV. zlet ZTS čim bolj uspela. V Celju deluje organizacijski štab, v Kumrovcu pa operativni. Da bi svoje delo čim bolj vskladili, sta v stalni medsebojni radiovezi.

Pet dni bodo živeli taborniki Slovenije in njihovi gostje pod platnenimi strehami na travniku nedaleč od rojstne hiše maršala Tita. V tem času se bodo med seboj pomerili v taborniškem mnogoboju, pripovedovali si bodo vesele in žalostne dogodivščine z letošnjih tabornj, izmenjali si bodo izkustva. V srečevseh tabornikov pa gori skrta želja, da bi nas obiskal na našem zletu maršal Tito.

Poveljnik burmanske vojske prisostvoval topniškemu vajam

Poveljnik burmanske vojske general Ne Vin je včeraj prisostvoval topniškemu vajam v okolici Sarajeva. General Ne Vin se mudi že nekaj dni v naši državi kot gost načelnika generalštaba JLA generalpolkovnika Ljube Vučkovića.

IZ NAŠIH PODJETIJ

Dobri izdelki kljubujejo konkurenci

Podjetje »Titan« v Kamniku izdeluje čedalje več blaga za široko potrošnjo

Vodilno podjetje kovinskih izdelkov »Titan« v Kamniku, ki praznuje letos 60-letnico svojega dela, še nedavno ni čutilo težav glede prodaje svojih izdelkov. Mnogi njegovi izdelki so bili edinstveni in na trgu niso imeli konkurence. To podjetje izvažalo svoje izdelke v 18 dežel, največ na Bližnji in Srednji vzhod ter v Južno Ameriko. Vrednost letošnje proizvodnje bi morala znašati nad milijardo dinarjev. Proizvodnja se bo zlasti povečala, ko bo začela obratovati nova električna peč, ki jo že montirajo. Samo proizvodnja spojk za cevi se bo povečala od 200 na kakih 800 ton letno.

NEVARNOST KONKURENCE

Zadnje čase pa je v skladu tega podjetja čedalje več neprodanega blaga, kar obremenjuje sklade kolektiva. Zato ima podjetje tudi čedalje več dolgov, ker ne more plačati dobavljenih su-

rovin, na drugi strani pa mora dati izdelke na kredit. In tako je nastal v proizvodnji zastoj, kar je treba pripisati neprodanemu blagu.

Konkurenca je namreč zadnje čase čedalje huša. »Titan« je bil doslej edino podjetje, ki je izdelovalo kavne mlinčke. Nenadoma pa so se pojavili prav takšni uvoženi mlinčki. V oddelkih podjetja je bilo slišati mnogo kritike. Napolned pa so morali vendarle ugotoviti, da je treba k ljubovati konkurenci edino z dobrimi izdelki. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi z drugimi izdelki. Nevarna konkurenca se je pojavila na tujih trgih tudi pri prodaji spojk za cevi, ker prihajajo iz vzhodnih dežel, iz Japonske itd. Čeprav ni šlo za konkurenco v kakovosti, marveč v cenah, je vendar pristila kolektiv, da je znižal proizvodne cene.

IZHOD SO NAŠLI

Konkurenca je torej pristila podjetje, da je pocenilo mnoge izdelke. Hkrati je bilo treba odstraniti nekatere manjše pomanjkljivosti glede oblike izdelkov itd. Če bi hoteli odstraniti nezamotno pomanjkljivost na stroju za rezanje lesa, bi moral dobiti ta oddelek nova delovna mesta. Hkrati je zadelo izdelovanje novih izdelkov spočetka na večje težave.

Na sestanku delavskega sveta so načeli važno vprašanje, od kod dobiti sredstva za zniževanje cen, ali bolje, kako dobiti cenejše in hkrati boljše izdelke. Izhod so našli hitro, in sicer v doslej neizkoriščenih notranjih rezervah, v boljši organizaciji dela, v pravilnejšem sistemu nagrajevanja, v

določanju norm itd. To vprašanje so obravnavali v tovarni že lani, zadnje čase pa so ga spričo nastali težavi zaostri.

Z nekaterimi tehničnimi izpopolnitvami v oddelku za montažo ključavnic so delavci na posameznih delovnih mestih povečali delotno storilnost celo za 100 odstotkov. Nekateri delavci pa spočetka pomena tega uspeha niso razumeli. Niso bili namreč navdušeni za te nove ukrepe, misleci da jim bodo v tem primeru znižali norme, ne glede na to, ali je bil uspeh dosežen z izpopolnitvijo tehnološkega postopka ali z osebno vnamo. Zdaj pa je ta bojazn že odpadla in storilnost se polagoma dviga. Delavci zdaj sami zahtevajo, naj z boljšo proizvodnjo spreminijo in zboljšajo dosedanj dražji način proizvodnje in povečajo učinek dela.

Zato dobiva komisija za racionalizacijo iz oddelkov čedalje več predlogov. Tako so na pr. na zadnjem sestanku delavskega sveta nagradili osem delavcev in tehnikov s 95.000 din za racionalizacijske, s katerimi bo podjetje prihranilo letno nad 3.200.000 din, kar je že dokazano. K. M.

DNEVNA KRONIKA

Tečaji za profesorje in učitelje v Sloveniji

V okviru priprav na uveljavljanje šolske reforme je bilo leto poleti v Sloveniji prirejenih 11 tečajev za izpopolnjevanje učnega osebja. Tečaje je obiskovalo okrog 550 učiteljev in profesorjev, ki so se seznanili z metodiko pouka in psihološkim opazovanjem šolskih otrok. Prihodnje leto bodo priredili tečaje za strokovno izpopolnjevanje 1500 učiteljev in profesorjev osemletnih šol v Sloveniji.

Republiški zavod za proučevanje šolstva analizira zdaj učbenike in učne načrte. Ko bodo analize zaključili, bodo zvezni komisiji za šolsko reformo poslali priporočila glede sestave novih učbenikov in učnih načrtov za reformiranje šole.

Ameriška trgovinska delegacija v Sarajevu

Ameriška trgovinska delegacija pod vodstvom funkcionarja trgovinskega ministrstva g. Anthonyja Buckarja je prispela včeraj v Sarajevo. Dopoldne so ameriški gospodarstveniki obiskali predsednika Trgovinske zbornice Bosne in Hercegovine Rada Jakšića, zatem pa predsednika sarajevskega mestnega sveta Ljuba Koja. V sarajevskem klubu gospodarstvenikov so imeli gostje daljši razgovor s predstavniki izvozno-uvoznih podjetij Bosne in Hercegovine o možnostih, da bi razširili trgovinsko izmenjavo med ZDA in Jugoslavijo, a zlasti še o možnostih za povečanje izvoza nekaterih proizvodov iz Bosne in Hercegovine.

Grški mornarji v Dubrovniku

Gojenci grške Vojne pomorske akademije, ki so predvčerajšnjem prispeli v Dubrovnik s šolsko ladjo »Armados«, so si včeraj ogledali kulturne in zgodovinske spomenike Dubrovnika. Grški gostom na čast je predstavnik komandanta Jugoslovan-

ske vojne mornarice polkovnik Janko Bobedka priredil kosilo. Komandant grške šolske ladje pa je sinoči priredil sprejem na ladji »Armados«.

Predstavniki kmečkih delovnih zadrug bodo obiskali SZ

Skupina predstavnikov kmečkih delovnih zadrug s podpredsednikom Zadrugne zveze Vojvo-

dine Blažem Erbézom na čelu bo obiskala v začetku septembra Sovjetsko zvezo. Jugoslovanske zadružnike je povabil predsednik kolhoza novoaleksandrovskega rajona staropoljskega okraja N. Lisikin, ki se je kot član sovjetske parlamentarne delegacije oktobra lani mudil v Jugoslaviji.

Namen tega potovanja je, seznaniti se z organizacijo in delom sovjetskih kolhozov.

MED OBIRALCI HMELJA V SAVINJSKI DOLINI

Curki zelenih cvetov že tečejo iz vreč...

Iz sadovnjaka kraj ceste je skočil možak z nekakšno kapo na glavi (ki bi lahko bila železničarska).

»Iščem direktorja kmetijskega posestva Vrbje. Nekaj košev bi nam lahko posodil. Zmanjkalo nam jih je.«

Mahala sva jo po prašni Griški cesti. Od daleč sva že videla

pisane obleke in rdeče rute obiralk, ki so se zajedle v hmeljišča kar od kraja. Sonce se je spuščalo že proti zatonu. Ni bilo več tako vroče.

»Tako,« pravi mož s kapo na glavi, »tako je ta reč: lani so kmetje iskali obiralec, letos pa obiralec iščejo dela okrog kmetov. Ze dva dni pred določenim

dnem so prišli... Zdaj hodijo po vaseh in iščejo zaposlitve, ker jih je prišlo preveč...«

»Koliko škafov imaš ti?«

»Pet.«

Zapisovalec sedi na tleh. Ni ga moč videti v krogu obiralec, ki nestrno držijo prazne vreče v rokah in čakajo. Tedaj se vmeša mladi kmetijski strokovnjak, ki nadzoruje obiranje:

»Ni res. Stiri imaš.«

Mladi mož napravi začuden obraz.

»Pet mi je rekel.«

»Vprašaj ga še enkrat.«

Gre vprašat. Merilec na vozu se ne spomni več. Brez prestanka iztresa iz vreč in košar drobne zelene cvetove grenke hmeljeve rastline in vsakemu prinašalcu pove, koliko škafov je nabral.

»Ne ve več. Seveda. Zapiši mu tri, da bo vedel za drugič in si bo bolje zapomnil.«

Zapisovalec grdo gleda. Neraven je. Okrog čakajo drugi, z vrečami v rokah, ki so jih pravkar izpraznili, in bi radi šli spat na delo.

V svoj zvezek zraven nekega imena zapiše številko. Obiralec

Vesela obiralka

dobi blok. Nato steče na njivo med hmeljevke.

»Naprej. Kako ti je ime?«

»Car Dara.«

»Tebe nimam v seznamu. Od kod si prišla?«

»Pa tukaj nabiram že ves čas. Evo, polno vrečo sem oddala.«

»Tovariš direktor, kaj naj napravim z njimi? Vedno kdo pride, ki ga ni v seznamu. Zapisal sem jih na novo že osem.«

Direktor mrši čelo. Pogled se mu ustavi na zelenem curku, ki teče iz vreč v jutaste zaboje na

avtu. Lahno šumi in se svetli v soncu.

»Zapiši še devetega,« pravi in se obrne proč.

»Letos smo kar zadovoljni s pridelkom. Računam takole na 1500 hektarskega donosa. To je boljše kot lani. (Lani je znašal povprečen hektarski donos 1200 kilogramov.) In kvaliteta bo boljša, vsaj zdaj tako kaže.«

Direktor Pečolar je dobre volje. Po čelu mu tečejo znojne kapljice. S kolesom hiti od ene sušilnice do druge. Tam že gori v pečen in hmelj se suši v rešetkastih prekatih.

»Ljudje ne znajo obirati hmelja. Namesto da bi ga trgali s peclji vred, ga smukajo. Potem v sušilnici glavice razpadejo. Tudi listje mečejo ponekod vmes. Zanimivo je, da prihajajo obiralec od privatnih kmetov k nam, čel da oni slabo merijo. Nekateri imajo na skrivnem tudi večje škafe in goljufajo obiralec. Sicer pa bodo letos obiralec zaslužili kar dobro. Če bo še naprej lepo vreme, bomo v dvanajstih dnevih obrali... Danes je še nekaj zmešnjave pri zapisovanju, jutri bo pa že bolje.«

»Dva pa tri četr,« vpilje merilec na vozu.

»Kako pa to? Prej sem imela manj v vreči, pa je bilo tri škafe...«

»Naprej...«

Sonce je že za hmeljišči, ki še vedno ponosno in temno stojijo na njihav. Toda bije jim zadnja ura. Ena za drugo padajo hmeljevke in prsti hitijo smukati male storžke...

Okrog zapisovalca je gneča.

»Zapišite naju: Ljubica Dukarič in Barica Dukarič.«

»Katera si ti? Barica?«

»Ne, Ljubica...«

Se kako uro bo svetlo. Treba je pohiteti.

Potem bo hladen curek vode spral z rok umazaniho, ki se je bila na debelo nalepila na prste. dh

Obiralec stresajo vreče hmelja v zaboje, ki jih nato odpeljejo v sušilnice

Londonska konferenca

Ceprav je bila londonska konferenca sklicana na zelo samovoljen način in čeprav so ji pobudniki pripisali namen, ki nasprotuje suverenim pravicam Egipta, vendar je že rodila nekaj dobrih sadov. Predvsem je nekoliko pomirila vzdušje v zvezi s Suezom, ki je bilo prej naelektrizirano z mnogimi ultimativnimi izjavami in grožnjami z vojaškimi ukrepi. Ob otvoritvi konference so najbolj pristojni zahodni komentatorji izjavili, da se je začela s tem diplomatska faza sveskega problema, ki je stopila na mesto prve faze napetosti in razburjenja, pozneje pa vojaške faze, ko sta Velika Britanija in Francija sporočili svetu, da sta pripravljena uporabiti silo. Ko so se vrata konferenčne dvorane odprla, so zahodnim državam blizu stoječi krogi trdili, da sploh ne pride v poštev možnost, da bi Egiptu vsilili sklepe in poslali ultimatum.

Tudi prvi govori zahodnih delegatov na londonski konferenci, čeprav niso prinesli Egiptu nič novega, kar bi bilo za Egipt sprejemljivo, so v nekaterih ozirom pripomogli, da je zdaj položaj kolikor toliko jasn. Tako je na primer angleški delegat Selwyn Lloyd napovedal, da Velika Britanija ne namerava vsiljevati konferenci naloge, zunanji minister Dulles pa je izjavil, da ZDA slej ko prej nasprotujejo uporabi sile v sveski krizi.

Ce bi ta začetni duh še nadalje prevladoval, bi konferenca res utegnila pomeniti korak k ureditvi sveskega vprašanja. To je treba poudariti zlasti zdaj, ker stopa konferenca v drugo fazo. Generalna debata je pri kraju in nastalo je vprašanje, kako urediti njene sadove.

To drugo fazo londonske konference je že prehitel angleški zunanji minister Selwyn Lloyd, ki je zahteval, naj se delegati na konferenci izrečejo za mednarodno upravo Sueskega prekopa, to se pravi proti egiptovski nacionalizaciji, ki je predlagal, naj bi načela, o katerih bi se konferenca sporazumela, enostavno sporočili Egiptu, in ko je zavrnil sovjetski predlog, naj bi sklicali novo, pristojno konferenco o Suez.

Očitno je, da je takšen uvod v drugo fazo londonske konference, kakršnega mu je dala Velika Britanija, zelo ponesrečen, in da lahko uniči ne le vse njene pozitivne elemente, marveč konference tudi docela kompromitira. Londonska konferenca namreč nima nobenega pooblastila, da bi sprejemala odločilne sklepe. Vsako glasovanje za internacionalizacijo Sueskega prekopa ali proti njej, to se pravi, proti egiptovski nacionalizaciji ali za njo, bi bilo skrajno negativen ukrep. Nobena mednarodna konferenca, zlasti pa konferenca londonske sestave in značaja, nima pravice odločiti o notranjem egiptovskem ukrepu o nacionalizaciji prekopa na področju Egipta. Konferenca tudi ne bi smela sprejeti konkretnih priporočil, ker bi bilo lahko vsako priporočilo protiegiptovskega značaja prenegativno in dalo pobudo za nepremišljene ukrepe proti Egiptu.

Države, ki sodelujejo na londonski konferenci, čaka zares velika odgovornost. Te države bodo lahko konstruktivno pripomogle k ureditvi sveskega vprašanja samo, če bodo dale londonski konferenci uvodni značaj in če se bodo na njej sporazumele o sklicanju nove mednarodne konference, kakor je predlagal predsednik Naser, ali če bodo našle pot k njenemu prerasčanju v široko pristojno konferenco, ali nasploh, če bodo sklenile prenesti to debato na OZN.

Razumljivo je, da bi bil cilj mednarodnega obravnavanja sveskega vprašanja v novi obliki nova potrditev načela svobodne plobove ob popolnem priznanju pravic Egipta, da ima v rokah Sueski prekop, da ga upravlja in da zagotavlja na njem varnost.

Takšno načelno stališče bi omogočilo, da bi našli konkretne plobve za zagotovitev svobodne plobove po prekopu, na kateri so zainteresirane vse države. Egiptu ne bi smeli vsiliti nekakšnega nadzorstva, verjetno pa je, da bi v skrajnem primeru našli pot, da bi ustanovili nekakšen organ, ki bi dajal priporočila vladi, kateri bi poverili upravljanje prekopa.

Dane so možnosti, da bi na londonski konferenci prekoračili kritične točke sveske krize. Clovek dobi vtis, da so zahodne države že opustile mnoge začetne napake, ki so škodovale njihovega ugledu. Da pa bi do kraja odstranile vse negativne elemente, ki so jih vnesle v svesko krizo in pripomogli k ugodni ureditvi sveskega vprašanja, je predvsem potrebno, da čimprej opuste vse vojaške ukrepe, ki se po nekakšni zlovesti inerciji nadaljujejo, in da v drugi fazi londonske konference sprejmejo edini realni način nadaljnega obravnavanja sveskega vprašanja.

J. A.

J. A.

J. A.

Asuanski jez kljub vsemu

Brusel, 20. avg. (AFP). Generalni sekretar službe za izgradnjo Asuanskega jezua polkovnik Samir Halmi je izjavil na sestanku z novinarji, da Egipt lahko zgradi ta jez z minimalno tujo pomočjo. Ta veliki objekt bodo začeli graditi, brž ko bo dosežen sporazum s Sudanom o razdelitvi nilskih voda.

Polkovnik Halmi je poudaril, da potrebuje Egipt letno okrog 20 milijonov funtov za izgradnjo jezua, toda samo polovico tega zneska v tuji valuti. Dohodki od Sueskega prekopa bodo krili več ko polovico potreb po tuji valuti. Ostali del bo Egipt dobil iz drugih virov, če pa bo potrebno, bo odložil izgradnjo nekaterih drugih objektov, ki jih določa načrt o gospodarskem razvoju dežele.

Dalje je dejal, da bodo jez gradili deset let, da pa se bo že po štirih ali petih letih gospodarstvo začelo okoristiti s tem objektom, ki bo omogočil, da bodo namakali nad 400.000 akrov zemlje in povečali proizvodnjo električne energije.

»Načrtno« policijsko preganjanje voditeljev Komunistične partije v Zahodni Nemčiji

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, 20. avg. — Minili so trije dnevi, odkar so vnaprej pripravljene policijske patrulje zasedle vsa poslopja in uradne prostore KP Zahodne Nemčije in jih zapečatile. Po tem ukrepu so »načrtno nadaljevali« policijsko akcijo proti komunistom in jo, kot trdijo uradni krogi, v glavnem že zaključili.

Vendar notranje ministrstvo še ni objavilo nobenega poročila, iz katerega bi si človek lahko ustvaril celotno sliko o rezultatih dosedanjih ukrepov zoper KP. Znanl so samo podatki iz posameznih pokrajin.

Tako so v petek in soboto na Spodnjem Saškem in v Severnem Porenju-Vestfaliji napravili policijske preiskave v več ko tisoč uradih in stanovanjih, v katerih žive člani KP. Pri tem so aretirali 32 ljudi. Trdijo, da so jih večino že izpustili. Med drugimi so aretirali tudi deželnega poslance Zerna, medtem ko drugega poslance Landwehra policiji niso našli. Na Spodnjem Saškem so »začasno« aretirali skupno 25 »vo-

parlamentarne sezone, v kateri bo sleherni izmed njih ponovno na vsa usta dokazoval, da je ravno njegova stranka zgled demokracije in svobodoljubnosti. Niti eden izmed vodilnih politikov ni ničesar rekel v zvezi z razpustitvijo KP. Namesto njih so (menda v njihovem imenu) dali izjave ljudje iz druge ali celo četrte stranke garniture. Predvčerajšnjim so novinarji v Celovcu zaman prosili predsednika socialdemokratske stranke Ollenhauerja, ki je tam na dopustu, naj pove kaj o tem dogodku. Izjavo je odklonil, češ da je »na počitnicah« in da »kot imajo to navado tudi drugi politiki v tujini, med odhodom noče dati političnih izjav«.

Zahodnonemški tisk pa obširno poročala o protestnih akcijah v DR Nemčiji proti prepovedi KP Zahodne Nemčije. Posebno obširno so poročali o protestnem zborovanju v vzhodnem Berlinu, na katerem je govoril tudi Otto Nuschke. Tu so nenavadno ostro reagirali na njihovo izjavo, da bodo »stožitelji iz Karlsruhe nekega dne sedli na zatožni klopi«. Tisk tudi poroča, da je začela delovati ilegalna komunistična radijska postaja — »Svobodni nemški radio«.

O. Miličević

Represalije v Hamburgu

Berlin, 20. avg. (Reuter). Hamburgska policija je danes objavila, da so v zadnjih treh dneh napravili preiskave po domovih 120 funkcionarjev hamburgske organizacije Komunistične partije. To akcijo so začeli po sklepu o prepovedi KP Nemčije. Policija je tudi objavila, da bodo izvršili preiskavo proti več ko 120 osebam, ki so jih že zaslišali.

Hamburg je eno izmed najmočnejših središč KP Zahodne Nemčije.

Pred obnovo pogajanj za ureditev ciprskega vprašanja

Poslanica Karamanlisa ciprskemu etnarhijskemu svetu — Laburisti in liberalci v Angliji za povratek Makariosa s Seychellskih otokov

Nikosia, 20. avg. (AFP). Predsednik grške vlade Karamanlis je poslal poslanico ciprskemu etnarhijskemu svetu, v kateri pravi, da lahko poglavarji grške pravoslavne cerkve na Cipru sprejmejo »sleherno obliko ciprske ustave, ki bi jo ponudila Velika Britanija, s pogojem, da bo ciprskemu pre-

lja razvoj položaja na Cipru. Ker še ni bilo neposredno potrjeno, da je grško odporniško gibanje na otoku sklenilo začasno opustiti vojaške operacije, bo London, kakor pravijo tu, pred dokončnim sklepom o bodočih britanskih ukrepih na Cipru še počakal na zanesljivejšo potrditev napovedi, ki jo EOKA sporočila v letnikih, ki so jih te dni delili na Cipru. Pomiritev na otoku, poudarjajo v londonskih diplomatskih krogih, bi bila zdaj neprecenljivega pomena za Veliko Britanijo. Utrla bi pot morebitnemu ponovnemu obravnavanju problema s političnega vidika. Za zdaj pa v tem smislu ni pričakovati nič drugega kakor pospešeno sestavo osnutka ustave o ciprski samoupravi. Sodiijo, da bo na Ciper kmalu ponovno odpotoval lord Radcliffe, kateremu je britanska vlada nedavno zaupala sestavo osnutka te ustave.

Tak razvoj položaja je v britanskih laburističnih in liberalnih

krogih znova sprožil zahteve po obnovi pogajanj z arhiepiskopom Makariosom. Če bo potrjeno, da so vesti s Cipra točne, bi bilo normalno, poudarjajo v teh krogih, da bi izpustili Makariosa iz preganstva in obnovili politična pogajanja z njim v Londonu ali v Nikosiji. Vesdar vlada še ni pripravljena natančneje pojasniti svoje stališče o tem vprašanju.

»Daily Mirror« in »News Chronicle« zahtevata danes od vlade, naj izkoristi premirje na Cipru in takoj začne pogajanja za ureditev ciprskega problema. »Daily Mirror« poudarja, da je treba politične razgovore na Cipru začeti in da mora v njih sodelovati arhiepiskop Makarios, kajti brez njega bi bili »smesni in nestvarni«. Tudi »News Chronicle« zahteva, naj Eden pokaže, da je Velika Britanija pripravljena na pogajanja s ciprskimi predstavniki, in zahteva »obnovo stikov z arhiepiskopom Makariosom«.

Indijsko posredovanje za ureditev alžirskega vprašanja

za ureditev alžirskega vprašanja

New Delhi, 20. avg. (AFP). — Indijski ministri predsednik Nehru je med debato v Spodnjem domu izjavil, da si je indijska vlada prizadevala, da bi po-diplomatski poti dosegla miroljubno ureditev alžirskega vprašanja in da se ji je to delno posrečilo. Kriza v zvezi s Sueskim prekopom pa je odvrgla pozornost od tega problema. Ko je odgovarjal na posamezna vprašanja v parlamentu, je Nehru poudaril, da je Francija sprejela nekatere indijske predloge in da pripoznava pravico do alžirske individualnosti, vtem ko je smatrala prej Alžir za svoj sestavni del. Nehru je tudi dejal, da si je francoska vlada tik pred začetkom sveske krize prizadevala doseči, da bi se sovražnosti v Alžiru opustile in da bi se začela pogajanja.

Nehrujev parlamentarni sekretar Sadat Ali Kan je izjavil, da pet točk, obsegajočih Nehrujeve pobude, ni treba smatrati za predlog o poravnavi alžirskega spora, marveč za pobude, ki bi lahko bile podlaga za pogajanja. Oporozil je tudi na sestanke Krišne

Menona s francoskim zunanjim ministrom Pineaujem, na katerih sta izmenjala gledišča o alžirskem vprašanju. Rekel je, da so izjave francoskih državnikov potrdile, da so se znatno zblžala gledišča, ki jih je pojasnil indijski predsednik Nehru.

Ciprski etnarh Makarios

bivalstvu postopoma omogočeno, odločiti se o lastni usodi.

Ciprski etnarhijski svet, ki šteje 30 članov, se bo sestel jutri v Nikosiji, da bi obravnaval vprašanje ponovnih pogajanj z Veliko Britanijo.

London, 20. avg. (Tanjug). — Britanska vlada pozorno spre-

Gospodarska unija arabskih dežel

Bejrut, 20. avg. (AFP) Na zasedanju gospodarskega odbora Arabske lige so danes soglasno sprejeli načela gospodarske unije. V njenem okviru bodo docela liberalizirali trgovino med posameznimi arabskimi deželami, zagotovili prosto zaposlitev Arabcev iz ene v drugih deželah unije in omogočili prost civilni promet med njimi. Določena so bila tudi načela za monetarno unijo arabskih dežel.

Ob obletnici sporazuma v Vidmu

Skoraj 1,5 milijona ljudi je v letošnjih prvih šestih mesecih izkoristilo olajšave o obmejnem prometu

Trst, 20. avgusta. (Tanjug). — Ob obletnici podpisa videmskega sporazuma o obmejnem prometu

med Jugoslavijo in Italijo objavljajo vsi tržaški časniki članke, v katerih opozarjajo na koristnost tega sporazuma tako za krepitev stikov med obema deželama kakor tudi za obmejno prebivalstvo. Od avgusta lani do konca junija letos je bilo izdanih in podaljšanih na obeh straneh nad 265.000 obmejnih dovolilnic. Samo od 1. januarja do konca junija je v vseh prelazih na jugoslovansko-italijanski meji bilo nad 1.400.000 prehodov ljudi, ki uživajo olajšave na podlagi videmskega sporazuma. Največji promet je bil na področju Gorice in Trsta.

Izvajanje sporazuma spremlja posebna italijansko-jugoslovanska mešana komisija, ki se redno sestaja izmenoma na jugoslovanskem in italijanskem ozemlju. Zadnji sestanek komisije je bil v začetku julija v Ljubljani, naslednji pa bo, kakor kaže, konec oktobra v Vidmu.

Vorošilov na poti v Helsinki

Moskva, 20. avg. (Tass) Predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kliment Vorošilov je nocoj odpotoval v Helsinki na uradni obisk. Na potovanju ga spremlja prosvetni minister Mihajlov. Ob odhodu so ga na moskovski železniški postaji pozdravili ministri predsednik Bulgarijin ter Kaganovič, Malenkov, Savurov, Pervuhin in drugi. Obisk na Finskem bo trajal tri dni.

Republikanska konvencija v San Franciscu

San Francisco, 20. avg. (Reuter) Nocoj se je začela konvencija Republikanske stranke, ki bo verjetno v sredo izvolila kandidata za predsednika in podpredsednika ZDA na novembrskih volitvah. Konvencijo je otvoril predsednik nacionalnega odbora stranke Leonhard Hall.

Po nacionalizaciji Sueskega prekopa: polkovnik Mahmud Džunis (drugi od leve) in drugi egiptovski častniki pregledujejo dokumente in arhive prekopne uprave v Ismailiji

Z VSEH STRANI SVETA

KITAJSKA TRGOVINSKI SPORAZUM Z AVSTRIJO

Peking, 20. avg. — Z Avstrijo je bil sklenjen sporazum, ki določa izvoz avstrijskega blaga na Kitajsko v vrednosti 15 milijonov dolarjev v prostih devizah. Kitajska si bo v Avstriji nabavila stroje za izdelovanje papirja, umetna gnojila, merilne instrumente in nekatere druge industrijske proizvode, ki niso pod embargom.

ZAHODNA NEMCIJA

NESREČA V RUDNIKU Aachen, 20. avg. (AFP). V nekem rudniku blizu Aachena je zemeljski plaz pokopal pod seboj štiri rudarje. Nobenega upanja ni, da bi jih rešili.

SIRIJA POSEBNA ARABSKA POMOČ JORDANIJI

Damask, 20. avgusta. (AP). Sirski obrambni minister Abdul Hasib Raslan je izjavil, da so Sirija, Egipt in Saudska Arabija dosegle sporazum o »takojšnji in stalni finančni pomoči Jordaniji za vzdrževanje sarske garde. Raslan je poudaril, da ta pomoč ni v zvezi z napovedano širšo pomočjo Sirije, Egipta in Saudske Arabije Jordaniji.

Budimpešta, 20. avg. (Tanjug) — V mednarodnem turnirju je nocoj Jugoslavija A premagala Italijo z rezultatom 5:3 (5:0). Naši waterpolisti so s isajino igro navdušili 6000 gledalcev. Tekma je bila najljepša od vseh dosedanjih na tem turnirju.

Ze od kraja so Jugoslavlani zaigrali s silovito brzino in precizno streljanj na vrata, tako da so bili nasprotniki že v prvih minutah docela zmedeni. Odlikoval se je Franković, ki je dosegel zaporedoma tri gole. Tik pred koncem prvega polčasa je bil Kacic izločen iz igre, Kovačić pa je kazenski strel sijajno ubranil.

Brzina igre tudi v drugem polčasu ni popustila. Italijanski waterpolisti so nekoliko strlali svoje obrambo in celo dosegli tri gole, ko je bil še drugi Jugoslovan izločen iz igre.

Splošno veljajo nocoj jugoslovanski waterpolisti za najresnejše konkurente Madžarov.

Zaključek mladinskega plavalnega prvenstva Zagreb, 20. avg. (Tanjug) — Nocoj se je zaključilo mladinsko plavalno prvenstvo, ki si ga je za letošnji priporil splitski »Jadranc« s 461 točkami. Kranjski »Triglav« je na šestem, ljubljanski »Zeleni« pa na desetem mestu.

V finalnih tekmah so zmagali: 100 m prosto moški: Mušnjak (Primorje) 1:01,2, 200 m prosto moški: Bulić (Jadranc) 2:56,02, 4 x 100 m prosto: Jadran 9:36,08, 50 m prosto ženske: Varga (Jadranc) 0:32,0, 100 metrov hrbno ženske: Stapić (Mornar) 1:22,01, 4 x 100 m mešanico: Primorje 5:57,02, Triglav 5:58,0.

Šah v Mariboru, Vršču in Bielowaru Maribor, 20. avg. (Tanjug) — V VIII. kolu polfinalnega šahovskega turnirja so bili doseženi rezultati: Petek: Puc in Marlič: Gabrovšek remi, Kozomara: Vukčević in Kukinski: Hrvat 1:0, Vuletić: Janovešević in Vuković: Šušvalić 0:1, Ugrišnović: Šmigovec in Jovčić: Cuderman prekinjeno, Stanje: Puc 6,5, Marlič 6, Cuderman 3,5 (1), Kozomara 5, Šmigovec 4,5 (1), Šušvalić 4,5 itd.

Vršca, 20. avg. (Tanjug) — V VII. kolu prekinjene partije polfinalnega tekmovanja so se danes tako zaključile: Tomović: Grosek in Božić: Stupica 1:0, Ivković: Subotić remi in Boljoi: Nedeljković remi. VIII. kolo pa Smallbegović: Stupica, Udvarilic: Božić, Grosek: Džaja in Subotić remi: Nikolovski remi, Kapčić: 1:0.

GRCIJA OTROCI SE VRAČAJO IZ ALBANIJE

Atene, 20. avg. (Agencija Atene). Grška ladja »Aliakmon« je odplula v Drač, kjer bo sprejela okrog 300 grških otrok in jih prepeljala v domovino. Otroci so prišli v Albanijo med državljansko vojno v Grčiji in zdaj jih, ko grški Rdeči križ odpelja nazaj, kakor sta se o tem pred kratkim sporazumeli obe vladi.

ZADNJE ŠPORTNE VESTI

Sijajen uspeh v Budimpešti

Budimpešta, 20. avg. (Tanjug) — V mednarodnem turnirju je nocoj Jugoslavija A premagala Italijo z rezultatom 5:3 (5:0). Naši waterpolisti so s isajino igro navdušili 6000 gledalcev. Tekma je bila najljepša od vseh dosedanjih na tem turnirju.

Ze od kraja so Jugoslavlani zaigrali s silovito brzino in precizno streljanj na vrata, tako da so bili nasprotniki že v prvih minutah docela zmedeni. Odlikoval se je Franković, ki je dosegel zaporedoma tri gole. Tik pred koncem prvega polčasa je bil Kacic izločen iz igre, Kovačić pa je kazenski strel sijajno ubranil.

Brzina igre tudi v drugem polčasu ni popustila. Italijanski waterpolisti so nekoliko strlali svoje obrambo in celo dosegli tri gole, ko je bil še drugi Jugoslovan izločen iz igre.

Splošno veljajo nocoj jugoslovanski waterpolisti za najresnejše konkurente Madžarov.

Zaključek mladinskega plavalnega prvenstva Zagreb, 20. avg. (Tanjug) — Nocoj se je zaključilo mladinsko plavalno prvenstvo, ki si ga je za letošnji priporil splitski »Jadranc« s 461 točkami. Kranjski »Triglav« je na šestem, ljubljanski »Zeleni« pa na desetem mestu.

V finalnih tekmah so zmagali: 100 m prosto moški: Mušnjak (Primorje) 1:01,2, 200 m prosto moški: Bulić (Jadranc) 2:56,02, 4 x 100 m prosto: Jadran 9:36,08, 50 m prosto ženske: Varga (Jadranc) 0:32,0, 100 metrov hrbno ženske: Stapić (Mornar) 1:22,01, 4 x 100 m mešanico: Primorje 5:57,02, Triglav 5:58,0.

Šah v Mariboru, Vršču in Bielowaru Maribor, 20. avg. (Tanjug) — V VIII. kolu polfinalnega šahovskega turnirja so bili doseženi rezultati: Petek: Puc in Marlič: Gabrovšek remi, Kozomara: Vukčević in Kukinski: Hrvat 1:0, Vuletić: Janovešević in Vuković: Šušvalić 0:1, Ugrišnović: Šmigovec in Jovčić: Cuderman prekinjeno, Stanje: Puc 6,5, Marlič 6, Cuderman 3,5 (1), Kozomara 5, Šmigovec 4,5 (1), Šušvalić 4,5 itd.

Vršca, 20. avg. (Tanjug) — V VII. kolu prekinjene partije polfinalnega tekmovanja so se danes tako zaključile: Tomović: Grosek in Božić: Stupica 1:0, Ivković: Subotić remi in Boljoi: Nedeljković remi. VIII. kolo pa Smallbegović: Stupica, Udvarilic: Božić, Grosek: Džaja in Subotić remi: Nikolovski remi, Kapčić: 1:0.

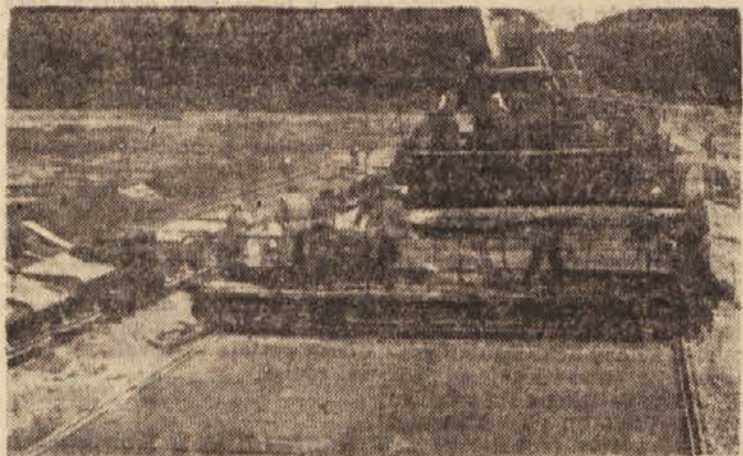
Na bloku v gorški Rožni dolini

NA CESTI brez dolenjских furmanov

LJUBLJANA od tedna do tedna

Ko so gradili staro cesto Ljubljana—Novo mesto, niso imeli navado pisati reportaž, zato je težko zaslediti poročila o gradnji te ceste. Kakorkoli je bilo, eno je prav gotovo: truda in muk je bilo veliko več, kot jih je zdaj, ko gradimo avtostrado Ljubljana—Zagreb, na kateri je skoraj več mehanizacije, to se pravi, strojev, kot pa delavcev.

Namesto raznih Farkašev, Hozjanov, Fliserjev in drugih Prekmurcev, ki so v velikem številu odšli na delo na državna posestva v Srem, Banat in Bačko, so se udeležili pri gradbenih pod-

»Finisera« je stroj, vreden občudovanja. Njegovo delo je neke vrste »božanje«, ki da cesti zadnje oblike. Ko konča delo, kaže, kot da bi skrnil vse muke in trud, ki so ga delavci med delom občutili

jetjih »Tehnik«, »Gradisu«, »Slovenija ceste« in »Pionirje«, ki grade avtostrado, novi delavci, delavci s sodobnimi »priimki«: parni valjarji, vibrasoli, bagerji, mešalci betona, planirni plugi, »finiserji« in bogvedji kdo še vse. V začetku, ko so se pojavili na različnih gradbiščih, jih je vse drugo prej sprejemalo kot pa prijazen. Delavcem se je zdelo, da jim novi prihajajoči odžirajo kruh, zato ni čudno, da so jih gledali izpod čela. Zgodilo se je, da so jih nalašč pokvarili, ko pa so uvideli, da lahko ogromno koristijo, če jih upravljajo razumne roke, so se sprizgnili z njimi in jim odstopili prostor. Ostalo jih je le toliko, kolikor je bila potreba, drugi pa so odšli in se razkropili drugam, kjer lahko njihove roke še bolj koristijo.

SREČANJE Z GRADBENIM LEPTOCEM

Avtostrada Ljubljana—Zagreb bo solidno gradbeno delo. Grade jo gradbena podjetja, ki imajo nešteto delovnih zmag za seboj. Investitor avtostrade budno spremlja njihovo delo in skrbi, da ne bodo milijoni in milijoni denarja vrženi v prazno. Sektor Skofljica—Ivančna gorica bo v glavnem letos dograjen.

Od Skofljice do Razdrtega (v neposredni bližini Smarja-Sap) ima gradnja avtostrade »v rokah« »Slovenija-cesta«. Pobarajmo njene delovne tovariša tehnik Slambergerja, naj nam kaj pove o tem delu avtostrade. Ni mu treba dvakrat reči, prijazen, kakršen je, nam rad ustreže:

»Teh 5,2 km avtostrade, kolikor jo je našemu podjetju zaupane, bi se nekemu malo zdelo. Pa ni tako, izvolite pogledati tistale dva železniška podvoza in nadvosa, ali ne, da se vam oko rado zastavi na njuni speljavi in gradbeni lepoti?«

Tehnik Slambergerju radi pritrđimo, ne govori v prazno, o čemer pričata nadvoz in podvoz. Kaže pa, da ima Slamberger nekaj »za bregome«, že po prirodi prijazen obraz, nam še nekaj obeta. Nismo se zmotili.

»Ali ga vidite?« Slamberger stoji pred krasnim, čudovito speljanim in zgrajenim dve sto štiri metre dolgim predorom kot mlad zaljubljenec pred dekletom, ki mu je pravkar izlil srčno stisko in prijetno bolečino: ljubezen. Njegov »ljubezenski objekt« res za služi zamaknjenost. Slok in vitek, kakršen je, človeku zastavi korak, da ga gleda in se mu čudi. Z njim je bilo malo več dela: 17.000 m³ kamenja, skal in zemlje je bilo treba vžeti iz drobovja šmarskega hriba, da so dogradili šmarsko-sapski predor, ki je graditeljem lahko v ponos. Tudi voda, skriti mali izvirk, so jim delali sive lase, je pa sedaj vse to premagano, le da še »Gradisov«, premični opažnik »zglanca« z betonom notranjost predora, pa bo »lepo« pripravljeno služiti svojemu namenu.

V njegovi neposredni bližini, v Razdrtem, je velik podvoz. Ki zasluži, da mu z vso svojo dovrajenostjo in velikostjo soseduje. Skupaj vzeta sta pekaka celota, ki medsebojno harmonira in dela avtostradi čast.

VODA NI VEDNO BLAGOSLOV

Od Razdrtega do Sp. Brezovega je 10,5 km. Na teh kilometrih in metrih je bilo in je še popriše »Gradisovih« borb, dvobojev in zmag s trmasto zemljo in skalami. Ko smo se oglašili v pisarni tega

ZAPISKI Z VELIKEGA GRADBISCA

gradb. podjetja v Grosupljem, so imeli dela čez glavo in za nas ni bilo časa. Spoprijaznjeno s tem dejstvom, je naše laično oko lovil podatke na gradbišču samem. Tudi na tem delu avtostrade je delo v polnem teku. Delavci so pridni, stroji pa še bolj. Posebno »finisera«, stroj za betoniranje ceste, »pada v oči« z vsemi svojimi deli: z razdelilcem, rezalcem, vibracijsko mizo in gladilno plo-

ko je zlodej na nebesu znova odprl zapornice. In tako ni bilo malokrat.

Vzlic vsemu pa si obetajo, da bo do konca oktobra dograjeno, kar imajo v načrtih. Za seboj imajo že devet podvozov, en nadvoz, usekov po tri sto metrov dolgih pa je troje. Zlodej je bil tudi z nasipi. Zemlja, ki so jo dobili iz usekov, ni bila ustrezna, zato so morali za nasipe dovažati material od drugod, kar je dalo ogromno dela in stroškov. Skoz in skoz se jih je držala smola, na koncu vsega pa so vsa polena, ki so jim jih metale pod noge vremenske nevšečnosti in jalova zemlja, odstranili, da se na njihove obraze danes že vrčata zadovoljstvo in nasmeh. Tako delajo močni ljudje in, kakor kaže, jih pri »Tehniku« ne manjka. 200.000 m³ izkopane zemlje na tem sektorju je danes preteklost, ki postaja že nezanimiva.

GOSPODARJE »SE GREDO«

Novomeški »Pionir« se je lotil del od viadukta pri Ivančni gorici do Artiže vasi, to je svojih 3,8 km. Kakovost zgrajenih objektov prav nič ne zaostaja zaakovosti od onih pri »Tehniku« in »Gradisu«. To potrjuje ivančnogoriški viadukt, trije nadvози, štirje podvozi, priključek za cesto Stična—Zužemberk, razne speljave stranskih cest in regulacija potoka Višnjica s pragom, ki zmanjšuje padec vode. Tudi »Pionir« so se dvobojevali z dejzem, in bolj pa z kmeti, ki še niso razlašeni, davke pa morajo vse-

Mehka in položna je dolenska zemlja na prvi pogled, nemalokrat pa skriva v sebi kamen, ki mu ni konca. To so »bridko« izkusili tudi minerja na avtostradi »Ljubljana—Zagreb«

ŽIVLJENJE OB STARI LJUBLJANICI

Zabave na Barju

Ljubljana ni bila le prometna in vozna cesta, temveč je bila za Ljubljančane tudi eno izmed najbolj prijetnih zabavišč. Ze od nekdaj so se radi vozili po Ljubljani na izlete. Take vožnje so jim bile največje veselje. Na vodi so prirejali velike veselice z godbo in plesom. Vozili so se v manjših ladjah, na katerih je bilo prostora za 24 ljudi. Plesali so na kakem travniku ali pa kar na čolnih. V ta namen so zbili po tri ali štiri ladje skupaj, napravili čeznje ograjen pod in plesišče je bilo gotovo.

Zgodovinar Ivan Vrhovec poroča o slavnostni vožnji po Ljubljani na Barje, ki je presegala vse prejšnje take slavnostne prireditve. To je bilo 11. julija 1814, ko je zatolna Napoleonova zvezda sreče in so morali Francozi zapustiti kranjsko deželo. Ta dan ob desetih dopoldne je odrinilo po Ljubljani proti Vrhniku nad 200 ladij in čolnov, s cvetjem, zelenjem in trakovi okrašenih. Najlepa ladja je bila tista, na kateri se je vozil guverner Ilirije, baron Lattermann s soprogo. Seveda je veljala ta slavnost ljubljanski magistrat mnogo denarja. Na 16 ladjah in velikih čolnih je bila odlična ljubljanska gospoda. Vsak čoln sta veslala po dva zadržna čolnarja. Ob izlivu Išce v Ljubljano, na velikem travniku grofa Thurna so stale iz vej in desk napravljene velike ute za

Pogosto so se vozili na izlete do Lipe, v Podpeč do Novakove hiše, ki pa se je začela pozneje pogrezati in je nato brez sledu izginila v motvirju. Tam so bile zabave, petje in igre, zvečer pa je bila umetna razsvetljava. Posebno veselje je bilo na Anino na griču nad Podpečjo. Izletniki so se posebno veselili povratka z lepim razgledom na mesto in grad. Tudi preprosti ljudje so se ob nedeljah in praznikih radi vozili na Barje, posedli na kakem travniku, tam so plesali in se veselili, pouzili s seboj prineseno južno in se zvečer zadovoljni vračali v mesto. Radi so se vozili tudi v Podpeč h krtmarju Margi in ostajali tamkaj ves dan. Nekateri pa, ki niso utegnili poprej, so se vo-

eno plačevati. Malo čudno se to sliši, drži pa le, in kdo more za-meriti kmetu — lastniku zemlje, na kateri grade avtostrado, če se poteguje za pravico. »Pionircem« je bilo nerodno in so bili nemalokrat v kleščah, ko so se morali pri delu umikati posevkom, ki so rinili skoraj na cesto. Kmetje pa so tudi imeli svoj prav: davek plačevati za stvar, ki je in ni njihova, pa je domisek neresnih ljudi, ki bi vso stvar lahko vzeli bolj zares. Drži pa tudi tole: če bi prizadeti kmetje s tako mujo skrbeli za vsako pet svoje zemlje kot za tiste koščke ob avtostradi, bi pridelali precej mernikov pšenice ali česa drugega več, kar bi bilo njim in nam vsem v korist.

»ZMAJČIC S KONJSKIM REPKOM«

Ker smo že bili blizu Višnje gore, smo se o tej stvari hoteli zanimati pri investitorju, ki ima svoje pisarne v tem prijazenem polževem kraju. Ljubko dekletje v pisarni je neprijazno povedalo, da šefa ni, da je na gradbišču.

»Kdaj se bo vrnil?«
»Rekel je, da okoli enajste.«
Sila neprijazne in hladne so bile dekletove besede, še bolj pa njena mutasta usta, ki niso znala odgovoriti na naš »zdravico« pri odhodu iz pisarne. Ob enajsti sem jo znova nadlegoval. Povedala je s tako počasnostjo, s kakršno ne bi graditelji avtostrade nikamor prišli naprej, če bi se je držali, da je šef prišel, da pa je »zaseden«.

»Zob za zob,« sem si mislil in se brez dovoljenja vsedel na stol.
»Ali bi šli vprašat šefa, koliko časa bo zadržan in čez koliko časa lahko pridem k njemu na pomenek?«

Ne da bi mi pogledala v oči, mi je odgovorila, da kaj takega ni pri njih v navadi. Kaj sem hotel. Nekaj časa sem še sedel, potem sem pa odšel, nemalo nejevoljen na »zmajičca s konjskim repkom«, ki tako ljubosumno čuva zakletega kraljeviča za vrati. No, kljub vsemu pa upamo, da bo stvar s kmeti urejena in da ne bo za to potrebna nova višnje-gorska pravda.

Nekam počasi rinemo z avtostrado proti Zagrebu. V tolažbo nam pa je lahko to, da bo zgrajena trdno in za oko lepo. Bo sodobna cesta, ki bo med drugim pomagala tudi Dolenski, da se malo bolj poveže z ljudmi iz drugih držav, ki bodo kaj radi držali po njej in ne enkrat priznali, da je tudi ta del slovenskega sveta lep in prijeten za oči. Lepo bo takrat na avtostradi Ljubljana—Zagreb. Kakor v starih časih bodo na oknih prijaznih kmečkih hiš duhteli slovenski nageljini, rožmarini in roženkravti, za njimi pa se skrivali obrazi lepih deklet. Njihove babice so pele ono lepo »Lepših fantov ni, kot so dolenski furmani«, kaj neki pa bodo vnukinje prepevale za cvetjem, ko bodo mimo njih švigali avtomobili bogved kakšnih znamk?
Kakorkoli bo, lepo bo tudi to pot, do takrat pa upajmo — časa je dovolj, če računamo sedanjno počasnost avtostrade — da se bo kak ljubki pesnik nekje z dolenskih gričev izmislil kako novo popevko. Samo lepa mora biti, nič manj od one stare!

Jože Bon

Pretekli teden je bil v Ljubljani prav tak, kot so ta mesec tedni naplohi: vse je namreč v znamenju dopustov. Navzlic temu razpoloženju pa je treba česaropisne stolpe napolniti vsak dan, če pri tem nimamo najbolj srečne roke, so krivi dopusti. Kljub temu in pa v polneti suši se je v Ljubljani vendarle tudi v preteklem tednu zgodilo kaj takega, kar je vredno naše kronike.

TROLEJBUS SENTVID

Po srečni potrditvi programa za rekonstrukcijo Celovške ceste je sedaj dolca jasno, kakšno podobo bo dobila Celovška cesta v bližnji in tudi daljniji prihodnosti. Na osnovi tega je kolektiv ECZ začel pretekli teden postavljati drogeve za trolejbusno omrežje na sentvidski relaciji. Z deli so začeli pri pivovarni Union in bodo do sentvida postavili natanko 235 drogov. Kdaj bo popeljal prvi trolejbus v Sentvid, je težko reči, vendar upajo, da se bo to zgodilo še letos.

TELEVIZIJA NA GRADU

Stolp na Ljubljanskem gradu je spet spremljal podobo. UKW-oddajnikom so se pridružili še televizijske antene. Te antene z oddajnikom bi morale biti na Gradu pravzaprav že v času mednarodne razstave radia in telekomunikacij, vendar se je stvar zavlekla in niso prišli Siemensove naprave pravočasno v mesto. Siemens je namreč namernoval z 250-vatnim oddajnikom na Gradu demonstrirati kvaliteto svojih izdelkov. No, in ker je stvar sedaj že v Ljubljani, bo Radio Ljubljana izkoristil priročnost in poskusil, kako daleč se vidijo televizijske oddaje z ljubljanskega Gradu. S poskusi bodo začeli v tih dneh, o čemer bodo seveda še poročali. Nesporo pa je, da je televizijske naprave na ljubljanskem gradu ne bodo ostale.

TUDI ČEVLJI V NON-STOP PRODAJI

Non-stop trgovanju, ki je dobilo v zadnjem času v Ljubljani precejšen razmah v prodajalnih s specializiranim blagom in sploh z živil, se bo pridružil tudi trgovski podjetje »Unija«. Delavski svet tega podjetja, ki ima v Ljubljani sedem trgovin in še posebej poslovilnici na Reki in v Celju, je pretekli teden odločil, da bodo uvedli non-stop prodajo čevljev v svoji najljepšji prodajalni »Elitas v Nazorjevi ulici. Od 1. septembra dalje bo v tej prodajalnici z nepretrganim delovnim časom na razpolago potrošnikom 175 najrazličnejših vzorcev čevljev kolikor jih ima na zalogi podjetje. Z uvedbo non-stop trgovanja se bo število uslužbenecv v tej prodajalni povečalo za tri prodajalce.

ELEKTRICNI APARATI ZA BRITJE Z DESELETNO GARANCIJO

Mrzlično povpraševanje po predmetih za široko potrošnjo iz izvoza je minilo. Kdor je imel potrebo in seveda denar, je svojim željam že ustregel. Navzlic temu pa prihajajo iz uvoza vedno nove pošiljke blaga, ki skuša v izloženih oknih privabiti kupce. Ljubljanske trgovine so pretekli teden povečale izbiro z novimi vzorci nylon in perlon perila,

z britvicami, z volno in pohištvem blagom, medtem ko imajo pri Na-Ma, češka dekiška kolesa po 18.000 din. To podjetje v najkrajšem času pričakuje še tri vrste drugih koles, med katerimi bodo tudi dvokolesa za naše najmlajše.
»Elektrotrohane« na Titovi cesti je prodala vse, kar je ponujala sodobnim spodinjam. Vendar bo posel zopet začel septembra, ko bodo dobili ponovno pralne stroje, hladilnike — to pot so bodo pridružili znamkam »Bosch« in »AEG« še italijanske firme — avstrijske sesalce za prah, cekas žico, infra-črvene peči, specialne deke z električnim ogrevanjem in švicarske električne aparate za britje znamke »Hobby«. Tem aparatom za britje, ki bodo stali okrog 9000 din, je dala tovarna deset let garancije.

VSAK DAN UKRADEJO TRI KOLESJA

Nobenega dvoma ni, da je v Sloveniji največ koles. Izmed vseh okrajev prednjači v tej zadevi ljubljanski okraj, ki ima po približni oceni skupaj 190.000 koles (vsak kot v vseh Hrvaški), medtem ko je na ožjem predelu mesta Ljubljane 65.000 koles. S tako visokim številom koles pa so žal v zvezi tudi številne tatvine koles, ki iz leta v leto narastajo. Organi ljubljanskega Tajništva za notranje zadeve so ugotovili, da je bilo leta 1954 ukradenih 575 koles, lani 615 koles, medtem ko jih je letos zmanjkalo že več kot 300. Skratka, ugotovili so, da so v Ljubljani ukradena povprečno tri kolesa na dan. Podrobna analiza je pokazala, da je bilo 89 odstotkov vseh ukradenih koles nezaklenjenih in da je zmanjkalo največ koles pred gostilnami in trgovinami. Z ozirom na čas pa so ugotovili, da je največ koles ukradenih okrog prvega in petnajstega v mesecu, ko dobijo delavci in namestenci plače. Da bi omejili število tatvin koles priporočajo Tajništvo za notranje zadeve, da lesarjem, da prenehajo z malomarnim odnosom do lastnega premoženja in da kolesa vsakokrat zaklenejo. In ker se je izkazalo, da skoraj noben kolesar ne ve, tovarniške številke svojega kolesa, niti ne ve znamke kolesa, kaj šele, da bi znal opisati ukradeno kolo, naj si vse te podatke kolezarji skrbno zabeležijo in tako olajšajo delo organov kriminalistične službe.

Trgovina s semenskim blagom v Murski Soboti

Razprava o poslovnih gospodarskih zvezah je v Pomurju odkrila tudi potrebo po ustanovitvi specialne trgovine s semenskim blagom v Murski Soboti. Trgovina naj bi se ukvarjala izključno z nakupovanjem in prodajanjem semen vseh vrst.

Za ustanovitev trgovine ni posebnih zadržkov in tudi strokovni kader je pri roki — pravijo zadržniki, ki se vedno bolj vneto potegujejo za to ustanovo.

Uspešno delo Ljudske tehniške v podjetju za popravilhanje voz in strojev

Delo Ljudske tehniške se je pričelo v glavnem v letu 1952. Takrat je štelu društvo šele 15 članov. Nekaj mesecev kasneje je društvo štelu že 300 članov. Za dan proslave ustanovitve nove Jugoslavije je odbor podaril vsem članom LT žepne nože z etujki, ki so jih izdelali člani v prostem času. V tem času so pripravili 35 strokovno tehničnih ekskurzij, med temi eno v inozemstvo. Priredili so tudi tečaj za vodje dvigal, ki se je z uspehom končal; dalje tečaj za pouk posluževalcev kompresorja, tečaj o vrtnju strojev, z uspehom opravilo šoferški izpit, 5 pa radioamaterski. V društvu deluje strojno tehnični risarski tečaj o kupolki itd. Šest članov je ski krožek, fotoamaterski krožek itd. Ustanovil so tudi komisijo za proučevanje večjih okvar pri rednem delu v podjetju. Društvo je izdalo večjo knjigo »o varjenju«.

Predvajanih je bilo večje število tehničnih poučnih strokovnih filmov. Imeli so predavanje inozemskega strokovnjaka o »Sodobni uporabi Widia-ploščica«.
V oknu novic je bilo skupno okoli 90 strokovno tehničnih vprašanj. Na stavljenja vprašanja so dobili 200 rešenih nalog s šiframi, ki so bile najbolj nagrajene. Za podjetje so izdelali in razdelili med člane 50 tabel za avtogeno rezanje in avtogeno varjenje.
Člani sestavljajo samostojen jadranski krožek, jadralski so dosegli zelo lepe uspehe in je eden najboljših krožkov v Sloveniji. Povezava med pionirji in društvom je trdna. Pionirji imajo v njihovih delavnicah stalna predavanja in tolačenja. To je edino in prvo društvo, ki je začelo delati s pionirji.
PR

otroki, ki so izvajali figuralne plesse. Po plesu jim je razdelila Lattermannova soproga v spomin na ta slavnostni dan zelene svilnate trakove, na katerih je bila natisnjena Vodnikova pesem:

»Publži, Punc-hike,
Pulte Marjetize,
Slatize, Svonzhike,
Dans mirov je god.« itd.

(Tak trak je ohranjen v ljubljanskem Narodnem muzeju.) Kmečki pari so rajali in plesali na svojem plesišču. Tudi ti so dobili svoje spominke trakove. Popoldne se je pripeljal po Ljubljani navzdol postojnski okrožni glavar baron Jurčič z odličnimi predstavniki in veljaki svojega okrožja. Godci na ladjah so bili oblečeni kot turški janičarji. Le nerade so odhajale z veselice ve-

likanske množice, kakršnih ni bilo nikdar prej niti pozneje; ob grmenju topov in umetni razsvetljavi so se vračali v mesto.
Ustno izročilo iz ljubljanske preteklosti pripoveduje o nekem »Firsču Knaliču«, ki je pred več kot sto leti podedoval velikansko, baje milijonsko premoženje v Parizu. Seveda se je potem nosil in vozil po »firsčovski«. Trozil in razpal je denarje, da so se ljudje spopadali in trgali zanje, kakor otroci nekaj za pomaranče v Lovševjani za stariim pokopališčem na velikonočni poncedeljak. Tako je »Firsč Knalič« prejel tudi zabavne vožnje po takratni navadi na Ljubljani. Najel je čolnarje v Trnovem, povabil prijatelje in znance, ki jih nikoli ni manjkalo, naložil v čolne jedaje in pijače, preskrbel godec in slo je po vodi gor in dol z velikim hrupom, z godbo in petjem. Iz čolnov pa so metali klobase in hlebe kruha, priletela je tudi kaka »cvancargarca« ali tolar med ljudi, ki so se gnetli na bregovih in vpili vprek, da se je kar treslo: »Vivat Firsč Knalič, vivat!« Bilo je mnogo veselja, pa tudi jedi in pijače. Seveda je bilo tudi takega razspanja nazadnje konec in »Firsč Knalič« je končal v siromstvu.

Poletno razmišljanje o Mestnem gledališču

KAJ MENI DIREKTOR MG JOZE TIRAN O DELU V MINULI IN PRIHODNI SEZONI

Kaj sodite o sončnih in senčnih straneh lanskega igralskega obdobja v našem gledališču s posebnim ozirom na programsko in repertoarno politiko, kaj mislite o režijskih, igralskih, scenografskih in ostalih interpretacijah, katera dela so doživela pri občinstvu največji uspeh, kakšen je bil obisk v razmerju do minulih sezon?

Naše gledališče ohranja skozi vsa leta svojega obstoja v glavnem isto smer v repertoarju, ki bi jo bilo približno in skopno označiti takole: čimveč sodobnih del, če le mogoče komornega znanstva, iz klasike kakšno komedijo. Seveda to ne more veljati za domača, slovenska dela, kjer prav radi oživimo tako skoraj pozabljeno, ali redko igrano dramo ali komedijo. Teh načel smo se držali tudi v pretekli sezoni. Razlika s prejšnjimi sezonami je bila predvsem v tem, da smo v tej sezoni uprizarjali pretežno resna dela in smo uprizarjali manj komedij. Računali smo na delovanje veselega gledališča, toda naši napori v tej smeri žal niso rodili uspeha. Zato bomo skušali v prihodnji sezoni zopet uravnotežiti razmerje med komedijami in resnimi deli, češar bodo prav gotovo veselili naši stalni obiskovalci.

Pretežna večina naših uprizaritev je bila na dostojni višini in je kljub pomanjkljivosti prinesla omejen, a vendar pomembnejši uspeh. Med našimi uprizaritvami velja na vsak način omeniti tudi Gogoljevo »Ženitev«, ki je imela 32 ponovitve in največ, to je preko 11.000 obiskovalcev.

Od prvega leta dalje imamo skoraj ustaljeno število gledalcev v sezoni. Ta številka se giblje okoli 80.000. Pri takem številu tisoč več ali manj obiskovalcev. Največjeje gotovo Brechtov »Dobri človek iz Sečana«, ki smo ga prenehali igrati samo zaradi bolezn

glavne igralkke, čeprav so bile vse predstave še razprodane. Zato bo ta predstava tudi v prihodnji sezoni ostala na našem repertoarju. Skušali bomo le popraviti nekatere manjše pomanjkljivosti in jo na novo opremiti z glasbo. Prav tako toplo, morda celo proti pričakovanju, je občinstvo sprejelo uprizaritev sovjetske komedije. Skvarkin »Tuje dete«, ki jo bomo prav tako ponavljali v predsezoni in v začetku sezone.

Manj sreče smo imeli s komedijo v verzih M. Bora »Vesolje v akvariju«. Vendar po mojem mnenju stvar je ni zaslužila toliko graje. Prepričan sem, da bi bila komedija zelo uspešna, če bi nekatere malenkosti popravili, delo nekoliko poenostavili, da bi občinstvo moglo brez napora slediti toku dogajanja. Morda bi kazalo v drugem dejanju dolge filozofske in deklarativne replike nadomestiti s komedijskim dogajanjem. Potem bi po mojem mnenju imeli duhovito in zabavno komedijo, ki ni brez človeške topline, ki ima izvrstne osebe in ki nudi režiserju in igralcem bogate oblikovalne možnosti in ki bi jo tudi občinstvo z navdušenjem sprejelo.

Med našimi uprizaritvami velja na vsak način omeniti tudi Gogoljevo »Ženitev«, ki je imela 32 ponovitve in največ, to je preko 11.000 obiskovalcev.

Od prvega leta dalje imamo skoraj ustaljeno število gledalcev v sezoni. Ta številka se giblje okoli 80.000. Pri takem številu tisoč več ali manj obiskovalcev. Največjeje gotovo Brechtov »Dobri človek iz Sečana«, ki smo ga prenehali igrati samo zaradi bolezn

bi ljubili gledališče, in ki bi zavestno prevzemali tudi moralno odgovornost za njegovo rast in delo. Prav tega zadnjega morda najbolj pogrešam.

Kakšni so poglobitvi obrisi repertoarnega načrta za prihodnjo sezono?

Naš repertoar bomo v tej sezoni izbirali iz naslednjih del: Linhart »Matiček se ženi« (v zvezi z Linhartovo proslavo), Remec »Magda«, Camus »Pravičnik«, Anatol France »Craquebille«, Salacron »Zgodba za smeh«, Anouilh »Medeja«, O'Neil »Elektra v črni«, Tagore »Poštni urad«, Wilder »Zemina posredovalka«, Gorki »Malomeščani«, Andrejev »Tisti, ki ga klofuta«, Evreinov »Komedija o sreči«, Evans »Nikoli ni prepozno«, Barillet-Dreyfus »Perot«, Sebastian »Zadnje novice«.

Ker bomo letos v decembru intinmo proslavili tudi petletnico, kar igramo v svoji hiši, bomo poleg jubilejnega »almanaha«, ki ga bomo ob tej priliki izdali, objavili tudi tri slovenska dela iz preteklih sezon, ki pa jih ne nameravamo igrati v abonmaju. To je Vilharjev »Večer v čitalnici«, Grumov »Dogodek v mestu Gogic in Cankarjev »Martin Kačur«. To so tri naša slovenska dela, ki so imela v naših uprizaritvah tudi pri občinstvu velik uspeh.

Kako je z gostovanji drugih umetnikov in ansamblov v našem gledališču ter vsega gledališkega zbora drugod?

Imamo zavest, da je prav naše gledališče prineslo prvo v naše gledališko življenje večjo pestrost, ker je odprlo svoja vrata in povabilo v našo hišo vsa slovenska gledališča. Živahna gostovanja pa so nekoliko zavrlo finančne težave. Tudi letos bomo skušali pozitivno sezono z raznimi gostovanji in tudi sami nameravamo oditi na več gostovanj. Imamo povabila za Sarajevo, Beo-

grad in Skoplje. Vendar so pogajanja še v teku in je mnogo odvisno od terminov in finančnih možnosti. Zato ni mogoče še nicesar konkretno zagotoviti. Za sedaj je gotovo le to, da bo priljubljeno Tržaško gledališče to sezono spet v gosteh za vse naše abonmaje, verjetno z Gradonovim »Amphitronom 38«.

Ali bo v novem igralskem obdobju prišlo do morebitnih personalnih sprememb v našem gledališču?

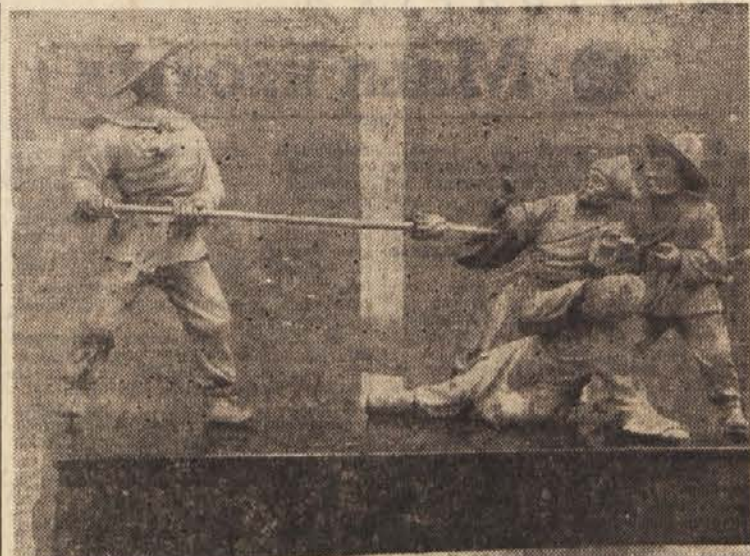
Kot vsako leto bo tudi letos nekaj sprememb. Zaradi pomanjkanja stanovanj sta se vrnila v svoja prejšnja gledališča Cigoj Laci in Florjančič Hugo. Tov. Rohaček odhaja v Dramo, tov. Trefalt pa mora k vojakom, da odsluži svoj kadrovski rok.

Na novo smo angažirali bivšega člana Drame tov. Brezigarja Milana, sprejeti pa nameravamo tudi absolventa AIU tov. Drofenika. Najbrž bomo angažirali še kakšnega igralca, vendar so pogajanja še v teku.

In mimogrede še to, da sem osebno prošil za razrešnico, ker bi se želel eno ali dve leti posvetiti študiju.

Kaj sodite po dosedanjih izkušnjah o pogovornih gledaliških ljudi z občinstvom, ali so opazni kakšni pomembnejši rezultati glede na ta neposredni stik gledaliških ustvarjalcev in gledalcev?

Kako je v drugih gledališčih, ne vem. Pri nas so ti neposredni stiki sicer prinesli nekatere zanimive predloge in izmenjave misli, vendar so za sedaj zajeli še premalo ljudi, da bi mogli govoriti o pomembnejših rezultatih. Sicer pa je o začaranem krogu želja napisal lep članek o rezultatih ankete dramaturg Dušan Moravec v naš letošnji almanah.

Z razstave Kitajske uporabne umetnosti in umetne obrti: Epizoda iz cikla »Vsi smo ljudje« (rezan les)

PUBLIKACIJE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je v zadnjih mesecih izdala 4 publikacije. Dve od njih sta izšli v okviru Razreda za filološke in literarne vede, in sicer: Druga knjiga Razprav, ki obsega štiri prispevke s področja jezikoslovja, literature in etnografije. Te so napisali: Ivan Grafenauer, Fran Lukman, Milan Grošelj, Anton Grad, Mirko Rupel, Milena Uršič, Janez Logar in Joža Meze. Zbornik razprav obsega 355 strani. V okviru istega razreda je izdal Inštitut za slovenski jezik delo Franceta Bezljaja: Slovenska vodna imena, I. del (črke A-L), kjer je zbral avtor ves material za imena tekočih in stoječih voda, ga obdelal in etimološko razložil. Knjiga obsega 365 strani.

Razred za matematične, fizikalne in tehnične vede je izdal 1. zvezek VII. knjige Razprav s 17 strani obseajočo razpravo Antona Peterlina o vplivu električnega polja na svojo viskoznost suspenzije dipolnih aliposidov.

Razred za prirodoslovne vede pa je izdal III. knjigo Razprav, ki obsega 500 strani, po vsebini pa obravnava: eno razpravo Ernesta Mayerja iz botanike, pet zooloških razprav Jovana Hadžija, Maxa Beterja in Miroslava Zeia, dalje pet razprav iz paleontologije, ki so jih prispevali Ivan Rakovec, Vanda Kochansky-Bevič, Anton Ramovič, Adolf Papp in Srečko Brodar. Knjigo zaključujeta dve mineraloški razpravi Ivanke in Jožeta Duhovnika ter Valerieje Jerjev.

V tisku je še več razprav in del, ki bodo objavljena v prihodnjih mesecih in o katerih bomo po izidu še poročali.

NOVE KNJIGE IN REVIIJE

»KOMUNIST« št. 5. — Najnovejša številka organa Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije prinaša na uvodnem mestu referat Edvarda Kardelja »O nalogah naše zadržane politike«, ki ga je avtor predaval na plenarnem Glavnem zasedanju zveze na 1. Lidija Sentjurc je objavila članek »Za nadaljnje razvijanje sistema družbenega upravljanja«, Veljko Vlahovič pa sestavek »Po dvasetem kongresu Komunistične partije Sovjetske zveze«. Številko zaključujejo dopisi in komentariji iz raznih organizacij.

»KNJIGA« št. 6-7. Iz vsebine: Članek o novitetah slovenskih založb: Debič, Molière, Kranjec, Čehov, Stritar, Jurčić, Laugus, Galsworthy, Hugo, Kirat, Hartog, Morus in Hofman. Zapiski o odmevih »Knjige 55« na Cerknem. Članek o zbirki »Kultura in zgodovina«, ki jo izdaja DZS. Pesmi Branika Hofmana in Desanke Maksimovič ter še vrsta drugega gradiva.

»DELLO« št. 6-8. — Iz vsebine: Besedila Stevan Raičkovič, Svetozar Pršič, Zvonimir Golub, Dragan Kolundžija in Tomislav Sabljak. Proza: Miroslav Milankov; Neznanka. Članek in esej: Miodrag B. Protič, Ervin Sinko, Sveta Lukič, Janko Kos itd.

»SOCIALISTIČNO KMETIŠTVO« št. 1-3. — Izdaja Kmečka knjiga v Ljubljani.

»SODOBNA PEDAGOGIKA« št. 5 in 6. — Iz vsebine: Alenka Gerlovič: O namenu likovnega pouka na osemletni obvezni šoli, Ivo Jančič: Namen risanja in osnovni šoli, Mavricelj Zgonič: Kaj naj učitelj ve pri zbiranju domoznanskega gradiva, Vlado Volčar: Iz zemljepisne prakse, Bela Horvati: Ocenjevanje v obvezni šoli in tako dalje.

»KNJIZEVOST« št. 7-8. — Iz vsebine: Pesmi Ante Cettineza, Mirodraga Pavloviča, Vaska Pope in Sergeja Jesenitina. Proza Dušana Matiča, Jare Ribnikar in Milice Zorič. Esaji in članki: Eli Fincija, Dušana Milčiča itd.

Figura za senčne igre

gledalcev ne pomeni dosti. Na take minimalne razlike pa vplivajo tudi zunanji vzroki, kot so bolezn in ansambli, slabo vreme in podobno. Seveda, če bi nekaj sezona zapored igrali samo resen repertoar, bi nam obisk prav gotovo močno upadel.

Kako je po vašem mnenju spremljala delo Mestnega gledališča kritika, kaj mislite o sodobni slovenski gledališki kritiki naslopi?

Čeprav v kritiki v celoti ne čutim več toliko namerane in odkritega nasprotovanja, kakor prva leta našega obstoja, vendar s kritiko še nikakor nisem povsem zadovoljen. Še vedno je prenekatera kritika povsem nestrokovna in nepopolnoma. Včasih zelo površno. Na hitro pobrati nekaj misli iz našega Gledališkega lista, izreči nekaj nepremišljenih pohval ali graj na račun igralcev — to je za navadnega gledalca dovolj, za kritika pa ne.

Osebnostno si želim takih kritikov, ki bi bili strokovno dobro podkovani, ki

Poživljena razgibanost

Obe najvažnejši slovenski literarni reviji »Naša sodobnost« in »Beseda« bolj in bolj skoplo objavljata poezijo. To je dokaz o strožjih kriterijih uredništva, pa tudi o trenutni negotovosti na pesniškem področju. Vendar je v poletni dvojni številki »Naše sodobnosti« s pomembno kakovostjo izjavljana ta pomanjkljivost.

Pieteta zahteva, da na prvem mestu navedemo sestro prevodov Jažeta Udoviča iz poezije španskega pesnika Federica Garcia Lorca. Natisnjeni so ob dvasjetletnici pesnikove tragične smrti. Še v prevodu, ki je izdelan z znanjo prevajalčevu tehtnostjo, je zelo občuten polnokrvni utrip močnega Lorcovega srca, njegova čustvena hipnotičnost in drzna izrazna svežina. To je pesnik ljubezni in smrti; v nju je zanj zaobseženo življenje. Zato ju cepi na prav vsak motiv, na vsako občutje, tudi kadar ne opeva same ljubezni niti tistega »potem«, ko

»ostane samo puščava.
valovita puščava.«

»Potem, onkraj zgorelih dni, je širna pustinja...«

Udovič je eden redkih slovenskih pesnikov, ki pišejo iz zelo izdelanega koncepta. Ve, kaj hoče, in obvladuje svojo ustvarjalnost. Žal nikoli ne piše o svojem pojmovanju poezije, tako da bo njegova estetika razvidna šele, ko izda pesniško zbirko. To utegne biti pomemben dogodek, čeprav je vprašanje, koliko bi lahko njegova lirika odpirala perspektive pesniškemu rodu, ki ga je porodil in ga poraja naš čas.

Lil' Novy je danes najbolj zvesti zastopnik smeri, ki je stopila po poti naše moderne, zlasti Ketteja in Murna. Njena posebnost in učinkovita značilnost sta temperament in pristni ženski

»Preprosta romanca« je pri srčna in skladna pesem, brez posebnosti, vendar ne brez čara izviritnosti in iskrenosti. Če izvzamem intelektualno formulacijo »vseskozi«, je napisana v živem in čistem slogu ter sugestivno ritmična.

Prozo je v številki 7-8 zopet nekoliko zasenčila publicistika, ne toliko po količini kot po izrazitosti. Obe noveli sta solidno napisani, vendar imata vsaka svoje značilne slabosti. Pri Marjanu Rožancu, novem avtorju »Naše sodobnosti«, je to gotovo razumljivo. Njegovi »Invalidi in bolnički« so delo še neformirane pisateljske osebnosti. Rožanc ne pozna še prave zaokroženosti celote, probleme oblikuje še nekoliko povrhu, gradiva ne izbira zelo natančno. Toda na razpolago ga ima, kot je videti, obilo. Odlikuje ga izredno živ in v znatni meri sodoben odnos do življenja in občutek za njegovo širino. Pisati zna umirjeno in zanimivo. Čeprav navadno ni zelo samosvoj, prepičuje njegov pritegujoči dar za opisovanje vsakdanjosti in človeških značajev. Nekaj drobnih prijemov, s katerimi prikupno upodablja človeka sredi neizbežne banalnosti, banalnega in vendar simpatičnega, spominja na Dickens. Mislim, da je za trenutni položaj v naši prozi to zelo koristno vpliv. Rožančeva novela je precej dolga (skoraj 30 strani) in zajema obilo realnega dogajanja, medtem ko ne pozna kramljanja in pisateljskih digresij. Te pa so posebno značilne za Janeza Gradišnika. Toda v njegovi zgodbi »Dražba« niso brez svojevrstnega učinka. Gradišnik ima pravzaprav nekaj daru za humor in satiro in zdi se, da bi bilo smotno zanj, če bi prizadevno in globoko preusmeril svoje pripovedniške ambicije v tem smislu. Izkustva in izobrazbe za to ima kot ploden prevajalec vsekakor veliko. Pričujoča zgodba vsebuje nekaj dobrih in dokaj duhovito napisanih strani, a nikoli ne na tistih mestih, kjer terjta fabula resnost ali romantiko. Celoto slabše neverjetni dogodki na koncu, ki jih avtor opravičuje kot docela realne in za zgodbo nujne, namesto da bi jih umetniško motiviral in pripravil, ter nepojasnjenost posameznih elementov zgodbe. Morda bi bil potreben roman, da bi ne bilo teh in drugih pomanjkljivosti; da bi bil tak obsežen tekst v pisateljevi moči, dokazuje njegov skorajda razsipni način pisanja. Njegova zgodba ni dosti krajša od Rožančeve.

njegova filozofija umetnosti« (Dušan Pirjevec), »Umetnost in miselnost« (Boris Zihert), »Metafizične blišče ali brezplošno potovanje v Koromandijo« (Anton Ocvirk).

Pirjevec podaja tehtno kritiko Tainove pozitivistične metode, opirajoč se na Lansona, Plehanova in novejšo znanstveno literaturo. Priznava tudi Tainovo pomeno, vendar ga to ni izrecno zanimalo. Zato se ni dotaknil tistega momenta, ki je omogočil veliki Tainov uspeh, vpliv in učinkovitost v zgodovini evropske misli. Ves nadaljnji razvoj znanosti, ki je Taina prehitel in korigiral in ga korigira še danes, verjetno ni dal nobene tako široke in temperamentalne ter tako obče in neposredno dostopne realizacije nekega znanstvenega koncepta o razvoju in zgodovini umetnosti, kakor Taine v »Filozofiji umetnosti« in drugod. Znano je, da Taine pravzaprav ni izumitelj idej, na katerih temelji njegova metoda, in vendar beremo še danes ravno njega. Taine ne bo več aktualen, ko se bo pojavil nov Taine, ki bo razpolagal s sodobnimi metodami. Ali je mogoče to že n. pr. Malraux?

Drugi del Zihertove razprave je videti obramba Plechanova in njegovega nazora o umetnosti. Problem je bil pri nas že večkrat načet. Anton Ocvirk otvarja v okviru razmišljanja o Smoletovi drami »Potovanje v Koromandijo« polemiko o najnovejših slovenskih prizadevanjih v dramatik in prozi. Njegov odnos do teh poizkusov je ostro odklonilen. Razprava je zbudila veliko zanimanja.

Posebej naj omenim še obsežno analizo Podbevškove poezije in slovenske literature okoli prve svetovne vojne. V tej razpravi obdeluje Fran Petre vprašanje, ki predstavlja uvod v široko problematiko literature med obema vojnoma. To obdobje je čedalje bolj zrelo za znanstvene raziskave in Petre je eden tistih, ki posevečajo temu delu največ truda. Podobno delo na področju zgodovine naše likovne umetnosti je opravil dr. Stane Mikuš v razpravi o »Silkarju Gojmiru Antonu Kosu«.

Razen Cankarjevih pisem, ki jih objavlja Alfonz Gspan, obravnava pričujoči dvojni zvezek »Naše sodobnosti« še nekaj novih knjig Borisa Pahorja, Daneta Debiča, Poldeta Oblaka, Ivana Cankarja, dramaturgijo Jeana Giraudouxa, glasbo in nekaj širših problemov. Avtorji teh člankov so: Bojan Stih, Mitja Mejak, Branko Rudolf, Vladimir Kralj, Marijan Lipovšek, D. K., Dragotin Cvetko in Lavo Cermelj. Videti je, da se poživljena rast revije še ni ustavila in da se njena razgibanost veča.

Prešernovo gledališče v Kranju pred novo sezono

Prešernovo gledališče v Kranju, ki žanje iz leta v leto več uspehov in osvaja prebivalstvo močno razvitega Kranja in okolice, se pripravlja na novo gledališko sezono.

V pretekli sezoni je Prešernovo gledališče predstavilo deset premier, eno delo pa so ponovili še iz prejšnje sezone. Skupaj je dalo gledališče 147 predstav, ki jih je obiskalo 42.460 ljudi ali okoli 10 tisoč več kot zadnjo sezono. Največji obisk so zaznamovali pri Celjskih grofih. Razen tega je Prešernovo gledališče gostovalo s 36 predstavami v vseh večjih krajih na Gorenjskem. Ze teh nekaj podatkov govori o pomenu in vlogi, ki jo ima ta majhen gledališki kolektiv na Gorenjskem.

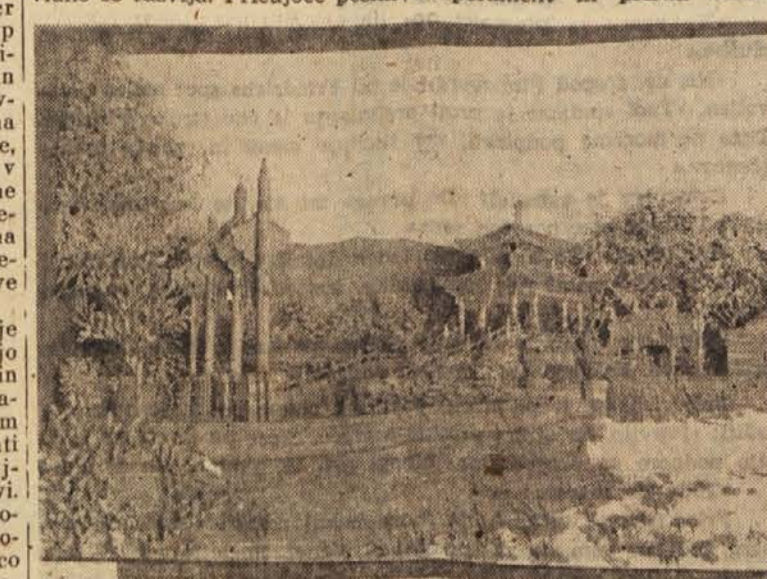
Tudi za novo sezono, ki jo bodo začeli v okviru jesenskih svečanosti v zvezi z dvasjetletnico velike stavke tekstilnih delavcev Slovenije, bo Prešernovo gledališče pripravilo 10 premier in eno ponovitev. V predsezoni bodo ponovili Goldonijevo vedo seloigro Lažnik, ki je bila kot zadnja na sporedu v pretekli sezoni. Redno sezono bodo začeli 15. septembra, za praznik tekstilnih delavcev Slovenije, s priljubljeno Cankarjevo socialnopolitično dramo Hlapci, ki jo bo režiral Slavko Jan. Direktor Ljubljanske drame Cankarjevi Hlapci so že pred leti doživeli velik uspeh na kranskih deskah in upajo, da bodo znova privabili številne ljubitelje Cankarjeve umetnosti.

Za svoj redni program bodo izmed slovenskih del pripravili Linhartovega Matička v režiji profesorja Mirka Mahniča, ki je za novo sezono prevzel mesto režiserja in lektorja v Prešernovem gledališču. Z Matičkom bodo proslavili 200-letnico rojstva Antona Tomaža Linharta, slovenskega pesnika, zgodovinarja in dramatika. Z istim delom bodo gostovali tudi v Radovljici, kjer je bil Linhart rojen. Mahnič pa pripravila tudi novo dramo dr. Franca Prešeren, ki jo bodo dali ob obletnici pesnikove smrti. Iz evropske klasike so upštevali dve grški deli, in sicer Sofoklejevo dramo Kralj Edip in Aristofanovo komedijo Lizistrata, nadalje je še zastopan Shakespeare z Beneškim trgovcem. Moderna dela so zastopana s Salacroujevo dramo Noči jezze, to je sodobno delo o odporu v Franciji v času druge svetovne vojne, nadalje z ameriško komedijo Williama Ingeja Avtobusna postaja, ter še Faulknerjev Requiem za nujno ali pa Millerjeve Čarovnice iz Salema.

Kakor za vsako sezono, je gledališki svet tudi za prihodnjo izbral eno mladinsko delo, in sicer Nesrečni tolar, delo domačinke Martine Bidovčeve. S tem hoče Prešernovo gledališče dati tudi posebno priznanje gorenjskim piscem, tokrat Bidovčevi. Razen tega bo gledališče sodelovalo tudi na prireditvah za letoletno jeklo z mladinsko igrico Janko in Metka, ob Dnevu matere in otroka in drugih podobnih prilikah.

Opisi so pri njem zmeraj sama dinamika. Vsak element realnosti je doživljeno. Velika čustvena sila napolnjuje premolke, ki jih odločno zahtevajo verzni konci. Lorca je veliko razmišljal o svojem delu in o tem, kaj je poezija. Žal nam vsa lepota njegovih pesmi ni dostopna. Kar more prevod romana ali novele, to je za pesniškega prevajalca vedno nedosegljivo, četudi izbira samo tisto poezijo, ki je kakorkoli sorodna njegovi lastni ustvarjalni duši; tak prevajalec je bil zmeraj Udovič.

Zato se moramo z večjo gotovostjo približati štirim izvornim pesmim Jožeta Udoviča. Čeprav je že dolgo priznan pesnik, se očitno še razvija. Pričujoče pesmi

Z razstave kitajske uporabne umetnosti in umetne obrti: Palača v Pekingju, rezbana v plutovini

V publicistiki sta se naposled razvila tudi samostojni, problemki esej in razprava. Težišče je na treh razmišljanjih, ki obravnavajo aktualna in pomembna vprašanja: »Taine in Vital Klavus

Mariborska

MALA KRONIKA

Tik pred dograditvijo, v gradnji...
350 stanovanj je letos v Mariboru...

delegiranja zastopnikov organizacij...
potrošniške svete je pokazal, da so...

Neutemeljeno nezanimanje

V dneh 4. in 5. avgusta letos...
je NK Mladost iz Kranja priredil...

Teško je razumeti to, da turnir...
tako velikega obsega ni našel za...

Kakor športno občinstvo je...
tudi lokalni časopis pokazal prav...

Pismo s Kozjanskega

Po osvoboditvi so bili ljudje na...
Kozjanskem močno zaposleni z obnavljanjem...

čanih. So vmes tudi ceste, ki segajo...
in področja ene v področje druge občine...

Utopljenec v Savi

Dne 19. t. m. ob 11 so v strugi Save...
v bližini Litije našli obledelo truplo...

Važna prometna žila bo cesta...
Lesično-Golobinje, brž ko bo v sredini...

Zavozil je s ceste

V soboto, 19. t. m. okoli 22. ure...
se je vozilo po vaški poti iz Podgorice...

Potem so v bližini še druge možnosti...
za gospodarski napredek. Pri Pod-

Neznana utopljenka

V petek okoli 10. ure dopoldne so...
delavci elektrarne v Tacnu našli v Savi...

F. C.

S cestička ga je vrglo

V nedeljo zvečer so se s Tokogea...
čela, vračal v šentvid z dvokolesom...

To in onos Kočevskega

Huda nesreča na železniškem tiru

Dne 19. t. m. okoli 23. ure se je na...
železniški postaji Borovnica priletela...

Odborniki Občinskega LO Kočevje...
so na zadnji seji sklenili, da bodo do-

Kaj zdaj, HANS FALLADA

ROMAN FANT? 35

Tri tedne kasneje — bil je mrzel, mračen, deževen septembrski dan — je Pinneberg počasi zaprl za seboj zunanja pisarniška vrata...

Po tekmi Kitajska-Jugoslavija

Pretekla nedelja z obilico športnih dogodkov nas je prispila, da smo med drugim izpustili tudi komentar o tem, kako so igrali kitajski in slovenski nogometaši v Ljubljani...

Pretekla nedelja z obilico športnih dogodkov nas je prispila, da smo med drugim izpustili tudi komentar o tem, kako so igrali kitajski in slovenski nogometaši v Ljubljani...

Pretekla nedelja z obilico športnih dogodkov nas je prispila, da smo med drugim izpustili tudi komentar o tem, kako so igrali kitajski in slovenski nogometaši v Ljubljani...

Slovenski šahisti uspešni

Po sedmem kolu državnih polfinalnih šahovskih turnirjev je stanje na lestvicah naslednje: Maribor: Puc 6, Marič in Cuder...

Fedor Rems je v streljanju z vojaško puško trenutno na drugem mestu

Maribor, 20. avg. — V okviru odločilnih srečanj v zahodnem delu zvezne teniske igre je Branik včeraj v Mariboru podlegel državnemu prvaku, ZTK iz Zagreba...

Naši kolesarji za svetovno prvenstvo

Letošnje svetovno kolesarsko prvenstvo bo v glavnem mestu Danske Kopenhagenu, začelo pa se bo v soboto, 25. avgusta...

»To je čisto zunaj! Tako. In zdaj še vašo člansko številko. Prav...« Friedrichs je zamišljeno gledal listek. »Tu pri črnilniku ga bom imel, glejte, da mi bo vedno pred očmi. Če bo kaj, bom najprej mislil na vas...«

»Se dobro, da so hiše votle, kajti kje bi sičar stanovali ljudje!«

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELJANJU

Številni talenti med najmlajšimi

Ljubljana, 20. avgusta. — Ze tri dni odmevajo na strelišču na Dolenjski cesti v Ljubljani strel pušk najmlajših jugoslovanskih strelcev...

sko in dosegle zelo dobre rezultate. Najboljši rezultat je dosegla Ljubljanka Milena Dimić — 361 krogov...

Maliokalibrska puška — članice za značko: Milena Dimić (Sl.) 561, Herold (Srb.) 558, Radivojević (Srb.) 555, Stražičar (Sl.) 550, Bertonec (Sl.) 548, Marković (Hrv.) 548, Dozet (Hr.) 545, Dautović (BiH) 544.

Slovenski šahisti uspešni

Po sedmem kolu državnih polfinalnih šahovskih turnirjev je stanje na lestvicah naslednje: Maribor: Puc 6, Marič in Cuder...

Fedor Rems je v streljanju z vojaško puško trenutno na drugem mestu

Maribor, 20. avg. — V okviru odločilnih srečanj v zahodnem delu zvezne teniske igre je Branik včeraj v Mariboru podlegel državnemu prvaku, ZTK iz Zagreba...

Zvezna kosarkarska liga Poraz Olimpije v Zrenjaninu

Ljubljanska Olimpija je v I. kolu jesenskega dela zvezne kosarkarske lige nastopila v Zrenjaninu, kjer je premagala vodečo ekipo na jugu...

Zvezna teniška liga ZTK premagala Branika 5:2

Maribor, 20. avg. — V okviru odločilnih srečanj v zahodnem delu zvezne teniske igre je Branik včeraj v Mariboru podlegel državnemu prvaku, ZTK iz Zagreba...

Določena šahovska reprezentanca za Moskvo

Od 13. avgusta do 25. septembra bo v Moskvi šahovska olimpijada. ŠSJ je odredil igralce, ki bodo zastopali Jugoslavijo. To so: Gligorič, Matić, Novič, Ivkov, Karakajić, Milčić in Djurašević...

Brzojavke

NAMUR, 20. avg. — Po končani kolesarski dirki po Evropi, ki jo je kot posameznik dobil Francoz Rivière, kot ekipa pa Francija pred Italijo, Avstrijo, Nizozemsko, Belgijo, Jugoslavijo, Poljsko in drugimi so se jugoslovanski tekmovalci plasirali takole: 12. Petrovič, 19. Levčič, 29. Bajc, 41. Cvejin.

PRIDITE IN OGLEDITE SI TRADICIONALNO
II. MEDNARODNO RAZSTAVO VIN
 od 25. VIII. do 2. IX. 1956 na Gospodarskem razstavišču
 Razstava vin z vseh kontinentov sveta — najmodernejši vinarstveni in kletarski stroji — ostala pomožna sredstva — tradicionalna poskušnja vin.

SODELUJEJO:

- Anglija
- Ciper
- Južna Afrika
- Portugalska
- Alžir
- Čile
- Madžarska
- Romunija
- Avstrija
- Francija
- Malta
- Španija
- Avstralija
- Grčija
- Maroko
- Švica
- Bolgarija
- Italija
- Mexico
- Nemčija
- Slovenija

ZA OBISK SE POSLUŽUJTE 25 % POPUSTA NA ŽELEZNICAH

Obvestilo čebelarjem

V času od 18. do 19. avgusta so nam poročale o upadku tehnice opazovanih panjev siedeče postaje: Nemci pri Lokvah, Predmeja, Podkraj, Hrčica pri Colu, Rayberkomanda, Rakke, Kaice, Rakitna, Iška, Fara ob Koplji, Crmošnjice, Podstenice, Občiče, Podturen, Ribnica na Pohorju, Smarone na P., Silvnica — Pohorje in Martinček na Polovici.
 Opazovalna postaja Prešerje pa je v dneh od 12. do 17. t. m. javljala o donosih, ki so se gibali med 0,10 in 0,20 kg na dan.
 Kmetijski inštitut Slovenije
 Ljudsko revije Prešernove družbe

KINO »UNION«

Italijanski film
Deset ljubavnih pesmi
 Tednik F. N. št. 33. V glavni vlogi Jacques Sernas in Brunella Bovo. Tednik F. N. št. 33. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopic od 14 dalje.

Dnevne novice

Ravnateljstvo gimnazije v Postojni obvešča profesorski zbor in dijake, da se bodo začeli popravni maturitetni, sprejemni in drugi izpiti v torek, 28. avgusta ob 8 zjutraj. Natančen razpored izpiti bo na vpogled na oglasni deski v pritličju gimnazije od 22. avgusta dalje. Vpisovanje bo 1. in 2. septembra v pisarni, redni pouk pa 5. septembra ob 8.

V soboto bomo začeli objavljati novo slikanico.
V sinjih globinah

... Oba hkrati sta zakričala. Morski pes je v ostrem loku zavil vstran in izginil v megleno modrino. Sele tedaj sta se spomnila, da priporočajo kričanje kot najboljšo obrambo proti morskemu psu. Njegov sluh je izredno razvit, sposoben dojeti že rahlo valovanje vode, človeški glas pa v njegovem tihem svetu najrjod odjekne kot grom in morski pes se ustraši in pobegne. Toda ta ni pobegnil. Trenutek nato se je pojavil znova in se zagnal proti njima...

To je odlomek iz naše nove slikanice »V SINJIH GLOBINAH«, ki pripoveduje o drzni odpravi v globine Jadranskega morja. Napeto in zanimivo čtivo za vsakogar, ki vas bo popeljalo v malo znani pomorski svet, poln presenečenj in nevarnosti.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film
JACK LONDON
 V glavni vlogi Michael O'Shea in Susan Hayward. Tednik NF. N. št. 33. Predstavi ob 18 in 20.30. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film
JACK LONDON
 V glavni vlogi Michael O'Shea in Susan Hayward. Tednik NF. N. št. 33. Predstavi ob 18 in 20.30. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Ce želite, da se bo v kuhinji in kopalnici vse svetilo, uporabljajte LIN čistilni prašek.

Ne s silo, ampak s pametjo čistite oblike! Vse mastne madeže očistite z lahkoto s preparatom FLEX. Pazi — zahtevaj samo FLEX.

ROŽNO MLEKO Teint Bell vsebuje hranilna za kožo, jo regenerira in pomlaja. Teint Bell ROŽNO MLEKO je višek kozmetične proizvodnje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film
Ona išče srečo
 Tednik. V glavni vlogi John Wayne in Jean Arthur. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »VIČ«

Amer. film: »Ne bodo mi verjeli«. V glavni vlogi Susan Hayward. Predstave ob 18 in 20.30.

KINO »SOCA«: Amer. film »Macao«. V glavni vlogi Jane Russell. Predstave ob 18 in 20. Danes zadnjikrat. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14 dalje, za matineje od 9. dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: Ameriški barvni film »Saskachewan«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, tel. 32-454. — Predvaja za mladino jugoslov. film »Plavi 9«. Predstave vsak delavnik ob 18, vsak torek, sredo, četrtek in petek tudi ob 10, vsako nedeljo pa ob 8.30 in 10.30.

KINO »LITOSTROJ«: Sovjetski barvni film »Nesmrtna ljubezen«. Tednik F. N. št. 25. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SLOGA«

amer. barvni film: »Saskachewan«. V gl. vlogi Alan Ladd in Shely Winters. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 20. Ob 10 matineja ameriškega filma »Ne bodo mi verjeli«. V gl. vlogi Susan Hayward.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film
Bledoličnikov sin
 V glavni vlogi Bob Hope in Jans Russel. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Po težki bolezni je doživel v 78. letu starosti naša nadvse ljubljena žena, mama in stara mama
Roza Salberger-Merva
 učiteljica v pokojju
 Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, 22. avgusta 1956 ob 16.30 iz Nikolajeve mrliške veže na Zaloh.
 Ljubljana, dne 20. avgusta 1956.
 Zalujoči: mož Mihael, sinova Bogomir in Bogdan, hčerki Mira, por. Milovanović in Milica, vnukinja Ljiljana

Delavski svet podjetja MESTNE PEKARNE CELJE razpisuje v soglasju s komisijo za imenovanje v gospodarstvu pri OBLO Celje
MESTO KNJIGOVODJE
 Prošnje z življenjepisnimi podatki, s potrdilom o zaposlitvi, potrdilom, da ni bil obsojen in da ni v preiskavi je treba poslati v roku 15 dni od dneva objave v dnevnem časopisu.
 Sprejemno
dva kvalificirana pekarska pomočnika
 (predpečnika) — Nastop službe takoj. Zgoraj navedene dokumente dostavite na upravo podjetja. Plača po tarifnem pravilniku.
 C 212

Po zakonu o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17/55)
 razpisuje
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR AJDOVŠČINA
prvo javno licitacijo
 za oddajo gradbenih in obrtniških del za novo gradnjo devet-stanovanjskega bloka v Ajdovščini
 Licitacija bo dne 15. septembra 1956 ob 10. uri v prostoru Odseka za gospodarstvo in komunalne zadeve Občinskega ljudskega odbora Ajdovščina.
 Proračunska vsota za dovršitev del znaša 20.675.770 din. Rok za dograditev do dokončane tretje faze je do 31. decembra 1956, za dokončno dograditev pa 31. maja 1957.
 Višina varščine znaša 0,5 % od proračunske vsote in jo mora ponudnik položiti ob vložitvi ponudbe ali najkasneje ob začetku licitacijske obravnave. Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpisi pravilnika o postopku pri javni pisni licitaciji, za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS, št. 17/55).
 Projektni elaborat je interesentom na razpolago pri Odseku za gospodarstvo ObLO Ajdovščina, dneвно od 9. do 12. ure od 21. avgusta dalje.
 3207

UPRAVA PODJETJA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA
 »PROJEKT — NIZKE ZGRADBE« V LJUBLJANI
 SPOROČATA, DA JE PREMINIL POŽRTVOVALNI USLUŽBENEC IN DOBRI TOVARIS
VLADKO TANCE
 VIŠJI GEOMETER
 NEPOZABNI POKOJNIK NAM BO OSTAL V TRAJNEM SPOMINU
 K POČITKU GA BOMO SPREMILI V TOREK, 21. AVGUSTA 1956 OB 16.30 IZ JOZEFOVE MRLIŠKE VEŽE
 UPRAVA PODJETJA IN SINDIKALNA PODRUŽNICA
 »PROJEKT — NIZKE ZGRADBE«

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Alojz Jenko
KINO
 »RADIO«: Ameriški barvni film »Volna svetove«. Predstavi ob 18 in 20.
 »PLAVZ«: Angleški film »Razdvojeno srce«. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA

Ameriški film »Sodnik Timberlane«. V glavni vlogi Spencer Tracy, Lana Turner in Zachary Scott. Predstavi ob 18 in 20.30.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
 »SVOBODA — TRBOVELJE II«: Avstr. film »Leteči razredi«.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNE LEKARNE
 Torek, 21. avg., lekarna »Tabor«, TRG revolucije 3.
 Sredo, 22. avg., lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO
 »PARTIZAN«: Amer. barvni film »Dvoriščno okno«.
 »UDARNIK«: Bolgarski film »Pod jarmom«.

UMETNOSTNA GALERIJA
 Razstava srbske sodobne grafike. Razstavljenih je 88 grafik vidnejših srbskih grafikov. Razstava je odprta dnevno od 10 do 18 v času od 19. avgusta do 2. septembra 1956.

CELJSKE VESTI

KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film »Velika nagrada«.
 »METROPOL«: Italij. film »Poreč miselja«.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO
 »PARK«: Ameriški film »Leteči vrabci«.

DROBNI OGLASI

RAZVELJAVLJAM ukradeno osebno izkaznico z peč. št. 619 in ser. št. 198919, izdano v Kopru — Konrad Pulko, Skočjan, Koper. Ko 69

Avtoprevoziško podjetje Tolmin

RAZPISUJE
 naslednji delovni mesti za:
sekretarja podjetja
 Pogoji: srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso
tehničnega vodjo
 Pogoji: srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso ali visoko kvalificiran delavec z večletno prakso na vodilnem mestu.
 Plače po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj. — Pisemne ponudbe, s kratkim opisom dosedanjega službovanja, pošljite na naslov:
»AVTOPREVOZ« • TOLMIN
 3208

Gluha ušesa

Ameriško mornariško poveljstvo še vedno ne mara pojasniti presenetljivega pojava: ko se je pred tedni potapljala italijanska potniška ladja »Andrea Doria« blizu vzhodne obale, je bilo sedem ameriških rušilcev komaj 70 milj vstran od nesreče, pa niso ujele znakov SOS in drugih klicev na pomoč.

Vasi napredaj

V številnih francoskih pokrajinah so prebivalci zapustili svoje vasi, ker je zemlja prerevna. Hiše so seveda ostale. Zadnje čase se je začel zanimati za ta poslopja francoski državni turistični urad, ker so mnoge hiše sredi lepe pokrajine. Številni delavci in nameščenci že preživljajo dopuste v teh zapuščenih hišah, ki so jih obrtniki delno popravili.

Vojaki po oglasih

V Zahodni Nemčiji je premalo prostovoljcev — do konca letošnjega leta bi morali imeti 96.000 vojakov — zato se je ministrstvo za vojsko zateklo k časopisnim oglasom. To moderno sredstvo je pripomoglo, da je narasla zahodnonemška armada v treh dneh za 11.050 prostovoljcev.

Kaj je z absolutno 0?

Medtem ko skušajo doseči strokovnjaki v Ameriki, Sovjetski zvezi in Angliji temperature več milijonov stopinj Celzija, da bi lahko v laboratorijih nadzorovali reakcijo termonuklearne bombe, si drugi znanstveniki po vsem svetu prizadevajo doseči čim nižje temperature. Nekateri med njimi so se približali tako imenovanemu »hladnemu zidu«, to je absolutni ničli — 273,19 stopinj Celzija. Znanstveniki se krčevito bojujejo za desetstotinke, ker so od tako imenovane absolutne ničle zdaj oddaljeni le še za poldrugo tisočinko Celzijevih stopinj. Največ uspeha na tem pod-

**● Z 49 DOLARJI V ŽEPU
● JE PREPOTOVAL
● 149.000 KILOMETROV**

Diplomirani filozof Jacques Guillestre se je konec julija vrnil peš v Pariz. Mož je prehodil ves svet, njegova pot pa je bila dolga 149.000 kilometrov in je trajala v celoti štiri leta. Guillestre je zapustil Pariz 25. avgusta 1952 in je imel na začetku potovanja v žepu dolič 50 dolarjev. S poti pa je prinesel en sam dolar, in sicer zato, ker je bankovec v štirih letih tako strgal, da ga ni hotel nihče sprejeti.

Filozof se je odpravil na to pustolovsko potovanje, da bi kar najbolje spoznal moralno in družbeno strukturo človeštva pred nastopom atomske dobe. Popotoval je večinoma peš, seveda pa je rade volje prisedel tudi na kakrškoli vozilo, ki ga je med potjo dohitelo. Da se je preživel v tem času, je opravljal najrazličnejša dela, prepotoval pa je vso Ka-

nado, ZDA, Srednjo in Južno Ameriko, Tahiti, Novo Kaledonijo, Japonsko, Hongkong, Vietnam, Kambodžo, Siam, Malajo, Indijo, Ceylon, Afriko, Italijo ter se na posled skozni Monaco vrnil v Pariz. Med štiriletnim potovanjem je bil nekaj časa natakav v kavarni, potem zidar, vodovodni tistalater, prodajalec dopisnic, prirejal pa je tudi predavanja, ki je na njih govoril o svojih popotnih vtisih. V Pariz se je vrnil z malarijo, v šti-

rih letih pa si je nabral dovolj spominov in dokumentov, da bo napisal obsežno knjigo. Med potjo se je, kakor se spodobi za pravega filozofa, ukvarjal s pisanjem pesmi in razmišljanjem o svoji doktorski tezi, ki jo bo v kratkem govoril na Sorbonni. Ko je govoril o svojih popotnih vtisih, je med drugim dejal, da je Amerika »neumljena«, medtem ko je Japonska najbolj »gostoljubna država na svetu«.

Enoličnosti so se graditelji izognili med drugim tudi s tem, da so na nekaterih mestih postavili ob cesti fantastične oblikovane okrasne zidove

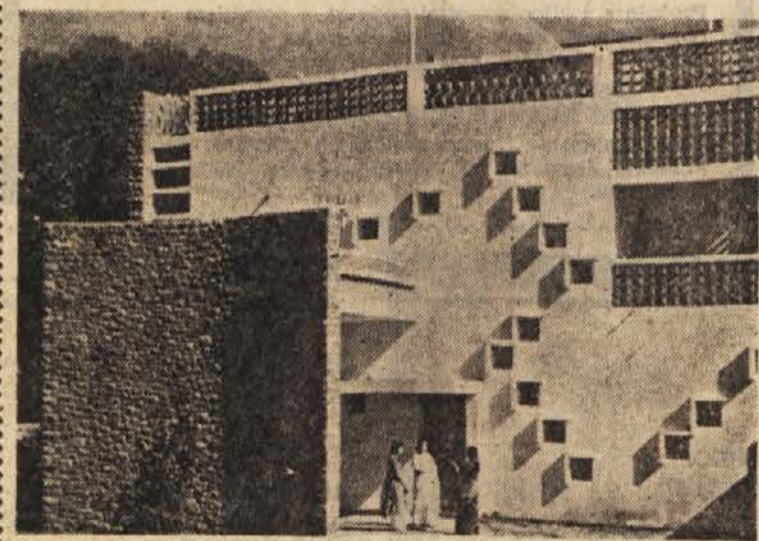
Pročelja, verande in notranje zidove so oblikovali tako, da se z njimi praviljično igrata svetloba in senca

ročju so dosegli doslej nizozemci, ki delajo tvrstne poskuse v velikem laboratoriju v Leydenu. Tamošnji strokovnjaki upajo, da jim bo uspelo doseči temperaturo, ki bo celo za nekaj milijonik stopinje pod »hladnim zidom«. Toda profesor harwardske univerze Norman Ramsay domneva, da je Gay-Lussacov zakon zdaj že zastarel in da absolutna ničla sploh ne obstoji.

V bližini temperature, ki jo strokovnjaki imenujejo absolutna ničla, to je okrog —273 stopinj Celzija, se hitro spreminjajo lastnosti snovi in nastaja popolnoma novo fizikalno področje. Potemtakem bi bilo mogoče podvomiti tudi v ostale zakone klasične termodinamike, če pravilo, da je pojem absolutne ničle netočen.

51:28 za Gino

Iz podatkov italijanskih davčnih oblasti izhaja, da zasluži Gina Lollobrigida znatno več kot njena tekmlca Sophia Loren. Pri dohodkih 51 milijonov lir mora Gina plačati 10 milijonov, Sophia pa zasluži »samo« 28 milijonov lir.

Moderno mesto ČANDIGAR

Novo glavno mesto vzhodnega Pendžaba bo kmalu dozidano. Graditi so ga začeli leta 1947, ko je pripadala prestolnica Lahore sosednjemu Pakistanu. Najprej so dolgo razpravljali o tem, kateri kraj bi izbrali za novo prestolnico dežele, nazadnje pa so se odločili za posem novo mesto Chandigar, ki so ga začeli graditi sredi dežele pod južnimi obronki himalajskih gor.

Ob širokih cestah so zrastle iz tal moderna poslopja za javne ustanove, šole, stanovanja itd. Kmalu bo živele v Chandigarju 150.000 ljudi, mestna površina pa zavzema za sedaj okoli 28 kvadr. kilometrov.

Pri graditvi poslopij v kombinaciji indijskega sloga z najmodernejšimi zamislimi znanih arhitektov so sodelovali sloviti gradbeniki iz mnogih dežel, med njimi tudi Francoz Corbusier. Enoličnost modernih skatlastih poslopij so ublažili in skorajda povsem odstranili z dželijem, bogatim indijskim okrasjem, razen tega pa so okusno kombinirali kamen in opeko, pa tudi steklo, ki so ga

Najpogosteje so arhitekti gradili v kombinaciji kamna, opeke in indijskega dželija, kot kaže naša slika

Drobne ZANIMIVOSTI

UMETNI SATELITI 16-KRAT OKOLI ZEMLJE
Po mesenju znanstvenikov bodo zemeljski sateliti ali umetni meseci, kakor jih še imenujejo, obkrožili naš planet po 16-krat na dan, tako da bo vsaka krožna pot trajala poldrugo uro.

STROKOVNJAK ZA BONBONE
Neka tovarna bonbonov v Bruxellesu je iskala za oglasno prvovrstnega mojstra za bonbone. Javil se je neki 12-letni deček in kot kvalifikacijo navedel, da lahko takoj sne tudi dva kilograma bonbonov. Na velikem presenečenje pa je zagledal zvezanega šefa in več roparjev, ki so si dali opravka pred veliko blagajno. Brž je potegnil alarmni zvonček; vlomilce so kmalu polovili. Brown je dobil za to zamudo bogato nagrado.

GANGSTRSKO AVTORSKO PRAVO
Ameriški gangster William Roy Miller prestaja kazen 15 let ječe v kaznišnici FortLeavenworth. Mož je bil zelo znan vlomilec v banke. Ko je pred kratkim na televizijski predstavi, ki jih prireja za kaznjence vodstvo kaznišnice, gledal film, ki so v njem rekonstruirali njegovo zadnje, neuspelo dejanje, pri katerem ga je policija prijela. Je vložil po kazniškem strokovnjaku tožbo proti filmski družbi. V njej zahteva 10.000 dolarjev odškodnine zaradi vmešavanja v njegove privatne zadeve in v avtorsko pravico. Advokat ga prepričuje, da bo tožbo dobil.

Težnosti nakljub

V letošnjem poletju je navezava dveh švicarskih alpinistov prvič preplezala jugovzhodno stran grebena Salbitšchi. V tej zvezi se je razvila živahna razprava o tem, ali sodobni planinci smejo uporabljati najmodernejšo pripomočke, končala pa se je tako, da pač lahko uporablja sodobna alpinistika tisto, kar se ji zdi najbolj prikladno. — Slika kaže švicarska planinca sredi 225 m visoke stene, ki sta zanjo potrebovala 16 pogumnih ur

RUDYARD KIPLING

Lispeth

Njen oče je bil gorjanec Sonoo, mati pa Sonoova žena Jadeh. Nekega leta se je zgodilo, da jim koruza ni obrodila in da sta prenočila dva medveda na njihovi edini makovi njivi tik nad dolino Sutly na Kotgarhski strani — pa sta Sonoo in Jadeh postala kristjana in prinesla svojega otročička v misijon, da bi ga krstili. Kotgarhski kaplan je krstil dekletce za Elizabeto, vendar so jo gorjanci ali paharije klicali za Lispeth. Pozneje je prišla v Kotgarhsko dolino kolera ter pobrala Sonooja in Jadeh. Lispeth je postala na pol služabnica in na pol družabnica kaplanove žene v Kotgarhu.

Ce je gorjansko dekle lepota, je vredno popotovati 50 kilometrov daleč po slabih cestah, da bi jo videli. Lispeth je imela grški profil — obraz tiste vrste, ki ga ljudje tako pogosto slikajo, pa tako redko vidijo. Imela je svetlo barvo slonove kosti in je bila za svoje plemo zelo visoka. Tudi oči je imela prečudovite; če bi ne bila oblečena v grdo obleko iz slabega platna, kakršne nosijo po misijonih, in če bi jo nenadoma srečali na planinskem obronku, bi mislili, da je na lovu prava rimska Diana.

Ljudje njenega plemena so jo sovražili, češ da je postala »mehsahib« — pa tudi zato, ker se je slednji dan umirala. Toda tudi kaplanova žena ni vedela, kaj naj stori z njo. Nekam neprijetno ji je bilo, da bi zahtevala od dostojanstvene boginje, ki je bila visoka pet čevljev in deset palcev, naj pomiva skledo in krožnike. Zato se je Lispeth igrala s kaplanovimi otroki, hodila v nedeljsko solo, brala vse knjige, ki so bile v hiši, ter postajala lepša in lepša, kakor princesa iz pravljice.

Nekega dne, nekaj mesecev potem, ko je dopolnila sedemnajsto leto, je šla Lispeth na sprehod. Na sprehode ni odhajala kakor angleške dame — poltretji kilometer peš, nazaj pa se pripeljejo. Na svojih malih sprehodih je prehodila po trideset ali štirideset kilometrov naokoli med Kotgarho in Narkundo. Ko se je tokrat vračala po strmi stezi v Kotgarh, je nosila v naročju nekaj težkega. Kaplanova žena je dremlala v sprejemnici, ko je Lispeth s hudo sapo in močno utrujena vstopila s svojim bremenom. Položila ga je na mizo in preprosto dejala: »To je moj mož. Našla sem ga na

bagirski cesti. Ranjen je. Negovaj ga bomo, ko pa ozdravi, naju bo vaš mož poročil.«

To je bilo prvič, da je Lispeth omenila svoje nazore o zakonu, zato je kaplanova žena kriknila od groze. Toda človeku na mizi je bilo treba pomagati. Bil je mlad Anglež; nekaj ostrega mu je razrezalo glavo vse do kosti. Lispeth je povedala, da ga je našla v »klhudu« in ga prinesla domov. Bil je v nezavesti in je močno hropel.

Položili so ga v posteljo. Obvezal ga je kaplan, ki se je nekoliko spoznal na ranocelnštvo. Lispeth je čakala pred vrati, da bi pomagala, če bi bilo treba. Kaplanu je pojasnila, da je to človek, ki se namerava z njim poročiti. Kaplan in žena sta jo oštela zaradi nedostojnega obnašanja. Lispeth ju je mirno poslušala in ponovila svoj predlog. Lispeth je našla človeka, ki ga je oboževala, in ni razumela, zakaj ne bi smela govoriti o svojem izboru. Niso je mogli odstraniti od postelje.

Po štirinajstih dneh lahne mrzlice in vnetja je prišel Anglež k sebi ter se zahvalil kaplanu, njegovim ženi in Lispethi — posebno Lispethi — za prijaznost. Dejal je, da potuje po Vzhodu in da je prišel iz Dehra Duna ter išče rastline in lovi metulje po gorah okoli Simli. Zdi se, da je padel s skal, ko je hotel doseči mah na strohnelem deblu.

Prav nič se mu ni mudilo, da bi odšel, moč se mu je vračala zelo počasi. Lispeth ni poslušala niti kaplanovih niti nasvetov njegove žene; zato je gospa govorila z Angležem in mu povedala, kako je z Lispethinim srcem. Prav od srca se je zasmeljal in dejal, da je to zelo romantično, prava himalajska idila, vendar pa je že zaročen z nekim dekletom v domovini in verjetno iz tega ne bo nič strašnega. Seveda pa bo previden. Tako je tudi storil. Vendar mu je bilo zelo lepo v tem času, dokler se ni dovolj okreplil za odhod. Pogovarjal se je z Lispeth, se sprehajal z njo, ji pripovedal prijetne stvari in ji dajal ljubka imena. Njemu ni pomenilo to prav nič. Lispethi pa vse na svetu. Teh štirinajst dni je bila zelo srečna, ker je našla človeka, ki ga je mogla ljubiti.

Ni si prizadevala, da bi skrila svoja čustva, in Angleža je to zabavalo. Ko je odha-

jal, ga je Lispeth spremljala, zelo vznemirjena in neznanako nesrečna, na vsej poti po gorah prav do Narkunde. Kaplanova žena, ki je sovražila vse, kar je spominjalo na vznemirjenje, je dejala Angležu, naj reče Lispethi, da se bo vrnil in se poročil z njo. To ji je moral mnogokrat obljubiti.

Zatem si je obrisala solze, se vrnila v Kotgarh in dejala kaplanovi ženi: »Vrnil se bo in se poročil z menoj. Zdjaj je odšel k svojemu plemenu.« Tudi kaplanova žena je dejala, ko je mirila Lispeth: »Vrnil se bo.« Čez dva meseca je postala Lispeth nestrpna, vendar so ji pojasnili, da je Anglež odšel čez morje v Anglijo. Vedela je, kje je Anglija, ker je brala male šolske zemljepisne začetnice, vendar ni imela pojma, kakšno je morje, ker je bila dekle iz gora. V hiši je bil star zemljevid, igračka, ki jo je bilo treba sestavljati. Lispeth se je igrala s tem, ko je bila še otrok. Poiskala jo je in sestavljala zemljevid po večerji, jokalna in skušala dognati, kje je zdaj njen Anglež. Ker ni ničesar vedela o daljavah in parnikih, so bili njeni pojmi precej napačni. Toda bilo bi popolnoma vseeno, četudi bi bili povsem pravilni, ker An-

glež ni imel najmanjšega namena, da bi se vrnil in se oženil z gorjanskim dekletom. Ko je lovil metulje po Assmanu, jo je že povsem pozabil.

Po treh mesecih je začela Lispeth sleherni dan odhajati v Narkundo, da bi videla, ali ne prihaja po cesti njen Anglež. To jo je tešilo, ko pa jo je videla srečnejšo kaplanova žena, si je mislila, da se je začela popravljati od svoje »barbarske in nedostojne neumnosti«. Po določenem času tudi sprehodi niso več pomagali in Lispeth je postala zelo nevoljna. Kaplanovi ženi se je to zdel ugoden trenutek, da ji pove resnico — da ji je Anglež obljubil ljubezen samo zato, da bi jo umiril, da nikoli ni resno mislil, in da je »napačno in nedostojno za Lispeth, če se hoče poročiti z Angležem, ki je »bitje višje vrste, mimo tega pa zaročen z dekletom iz svojega naroda. Lispeth je odgovorila, da je to popolnoma nemogoče, ker ji je dejal, da jo ljubi, pa tudi kaplanova žena ji je — če se dobro spominja — z lastnimi usti zatrjevala, da se bo Anglež vrnil!

»Kako bi mogla biti laž tisto, kar sta govorila vi in on?« je vprašala Lispeth.

»To sva ti rekla kot izgovor, da se ti ne bi vznemirjala, otrok,« ji je odvrnila kaplanova žena.

»Torej sta lagala — je vprašala Lispeth — tako vi kakor on?«

Kaplanova žena je sklonila glavo in ni ničesar odgovorila. Tudi Lispeth je molčala nekaj časa, zatem je odšla v dolino in se vrnila nepopisno umazana in oblačilu gorjanskega dekleta, vendar brez obroča v ušesih. Lase si je počesala v dolgo kito z vpletenimi črnimi nitmi, kakor to delajo ženske s planin.

»Vračam se med svoje ljudstvo — je dejala — Lispeth ste ubili. Ostala je le še hčerka stare Jadeh — hčerka Parija in služabnica Tarka Devia. Vsi ste lažnivci, vi Angleži!«

Predeh si je kaplanova žena opomogla od udarca, ki ji ga je zadala Lispeth z izjavo, da se vrača k svojim bogovom, je dekle že odšlo in se ni nikoli več vrnilo.

S skorajda divjim navdušenjem se je Lispeth oprijela običajev svojega ljudstva, kakor da hoče nadomestiti vse tisto, kar je zamudila v doseganju življenju. Čez čas se je poročila z drvarjem.

»Kasilo bo danes malo kasneje, ker mi je padel električni ventilator v lonec s špageti.«

»Včasih mislim, da sta se poročila samo zato, da bi mene spoznala...«

»Kdo je zatrjeval, da sobe ni treba rezervirati, ti ali jaz?«